

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2008. gada 24. aprīlī*

Lieta C-55/06

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Verwaltungsgericht Köln* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2006. gada 26. janvārī un kas Tiesā reģistrēts 2006. gada 2. februārī, tiesvedībā

Arcor AG & Co. KG

pret

Bundesrepublik Deutschland,

piedaloties

Deutsche Telekom AG.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši Dž. Arestis [*G. Arestis*] (referents), R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], E. Juhāss [*E. Juhász*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerālvokāts M. Pojarešs Maduru [*M. Poiares Maduro*],
sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2007. gada 21. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Arcor AG & Co. KG* vārdā — K. Kleinleins [*K. Kleinlein*], *Rechtsanwalt*, un G. Metakss [*G. Metaxas*], *dikigoros*,

- *Bundesrepublik Deutschland* vārdā — M. Doičs [*M. Deutsch*], *Rechtsanwalt*,

- *Deutsche Telekom AG* vārdā — F. Helšers [*F. Hölscher*] un U. Karpenšteins [*U. Karpenstein*], *Rechtsanwälte*,

- Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*] un K. Šulce-Bāra [*C. Schulze-Bahr*], pārstāvji,

- Lietuvas valdības vārdā — D. Krjaučūns [*D. Kriaučūnas*], pārstāvis,

- Nīderlandes valdības vārdā — H. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*] un P. van Hinnekens [*P. van Ginneken*], pārstāvji,

— Austrijas valdības vārdā — K. Pezendorfere [*C. Pesendorfer*], pārstāve,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — K. Gibsa [*C. Gibbs*] un Dž. Percs [*G. Peretz*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — Ž. Brauns [*G. Braun*] un M. Šoters [*M. Shotter*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2007. gada 18. jūlija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 1. panta 4. punktu, 3. panta 3. punktu un 4. panta 1.–3. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regulā (EK) Nr. 2887/2000 par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai (OV L 336, 4. lpp.).
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā *Arcor AG & Co. KG* (turpmāk tekstā — “*Arcor*”) pret *Bundesrepublik Deutschland* (Vācijas Federatīvo republiku) par *Deutsche Telekom AG* (turpmāk tekstā — “*Deutsche Telekom*”) tarifu par piekļuvi vietējai sakaru līnijai daļēju apstiprināšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

Regula Nr. 2887/2000

- 3 Regulas Nr. 2887/2000 piektajā, sestajā, vienpadsmitajā un no trīspadsmitā līdz piecpadsmitajam apsvērumam ir noteikts, ka:

“(5) Jaunu vietējo sakaru līniju ar augstas ietilpības optisko šķiedru piešķiršana tieši galvenajiem lietotājiem ir īpašs tirgus, kas attīstās konkurences apstākļos, izmantojot jaunus ieguldījumus. Šī regula tādējādi attiecas uz piekļuvi metāliskajām vietējām sakaru līnijām, neskarot valsts saistības attiecībā uz cita veida piekļuvi vietējām infrastruktūrām.

(6) Jaunpienācējiem nebūtu ekonomiski iespējami dublēt esošo operatoru metālisko vietējās piekļuves infrastruktūru visā pilnībā saprātīgā laika periodā. Alternatīvās infrastruktūras, piemēram, kabeļtelevīzija, satelīts, bezvadu vietējās sakaru līnijas kopumā šobrīd nepiedāvā to pašu funkcionalitāti vai klātbūtni, lai arī situācija dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīga.

[..]

- (11) Izmaksu un cenu noteikšanas noteikumiem vietējām sakaru līnijām un ar tām saistītajām iekārtām ir jābūt pārredzamiem, nediskriminējošiem un objektīviem, lai nodrošinātu godīgumu. Cenu noteikšanas noteikumiem ir jānodrošina, ka vietējās sakaru līnijas nodrošinātājs ir spējīgs segt savas attiecīgās izmaksas un gūt pienācīgu peļņu, lai nodrošinātu ilgtermiņa attīstību un uzlabotu vietējās piekļuves infrastruktūru. Cenu noteikšanas noteikumiem vietējām sakaru līnijām ir jāveicina godīga un ilgtspējīga konkurence, ņemot vērā vajadzību investēt alternatīvās infrastruktūrās, un jānodrošina, lai netiktu izjaukta konkurence, jo īpaši starpības samazināšana starp izziņotā operatora vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības cenām. Šajā sakarībā būtu svarīgi apspriesties ar konkurences iestādēm.

[..]

- (13) Komisija savā 2000. gada 25. maija Ieteikumā 2000/417/EK par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai, kas veicina konkurētspējīgu pilna apjoma elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu, ieskaitot platjoslas multivīdi un ātrdarbīgu internetu (OV L 156, 44. lpp.), un savā 2000. gada 26. aprīļa Paziņojumā (OV C 272, 55. lpp.) izklāsta sīki detalizētu ievirzi, lai palīdzētu valsts pārvaldes iestādēm taisnīgi regulēt dažādus neierobežotas piekļuves veidus vietējai sakaru līnijai.

- (14) Saskaņā ar subsidiaritātes principu, kas izklāstīts [EK] līguma 5. pantā, dalībvalstis nevar drošā, saskaņotā veidā un laikus izveidot tādu saskaņotu sistēmu neierobežotai piekļuvei vietējai sakaru līnijai, kas veicinātu lētu, pasaules līmeņa sakaru infrastruktūras un plaša pakalpojumu loka piedāvāšanu visiem uzņēmumiem un pilsoņiem Kopienā, un tādēļ to var labāk sasniegt Kopienas līmenī.

Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu, šīs regulas nosacījumi paredz tikai to, kas ir vajadzīgs šā mērķa sasniegšanai. Tie ir pieņemti, neskarot Kopienas likumdošanai atbilstošos valstu likumdošanas aktus, kas paredz detalizētākus pasākumus [..].

(15) Šī regula papildina telekomunikāciju reglamentējošos noteikumus, jo īpaši Direktīvas 97/33/EK un 98/10/EK. [..]”

4 Šīs regulas 1. pants ar nosaukumu “Mērķis un piemērošanas joma” ir izteikts šādi:

“1. Šī regula ir vērsta uz konkurences pastiprināšanu un tehnoloģisku jauninājumu stimulēšanu vietējās piekļuves tirgū, ieviešot saskaņotus nosacījumus neierobežotai piekļuvei vietējai sakaru līnijai, lai veicinātu konkurētspējīgu plaša elektronisko sakaru pakalpojumu klāsta piedāvājumu.

2. Šo regulu piemēro neierobežotai piekļuvei izziņoto operatoru vietējai sakaru līnijai un saistītajām iekārtām, kā definēts 2. panta a) apakšpunktā.

[..]

4. Šī regula neskar dalībvalstu tiesības uzturēt vai ieviest Kopienas tiesību aktiem atbilstīgus pasākumus, kas satur sīkāk izstrādātus nosacījumus nekā paredzēts šajā

regulā un/vai kas ir ārpus šīs regulas jomas, cita starpā, attiecībā uz citiem piekļuves veidiem vietējai infrastruktūrai.”

5 Minētās regulas 2. pantā ir sniegtas šādas definīcijas:

- a) “izziņotais operators” ir fiksēto publisko telefonu tīkla operatori, ko valsts pārvaldes iestāde [turpmāk tekstā — “VPI”] ir norādījusi kā tādus operatorus, kam ir ievērojama tirgus spēja, nodrošinot fiksēto publisko telefonu tīklu un pakalpojumus saskaņā ar Direktīvas 97/33/EK I pielikuma 1. daļu vai Direktīvu 98/10/EK;

- b) “saņēmējs” ir trešā persona, kas ir attiecīgi pilnvarota saskaņā ar Direktīvu 97/13/EK [7] vai kura ir tiesīga sniegt sakaru pakalpojumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem un kurai ir tiesības uz neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru linijai;

- c) “vietējā sakaru linija” nozīmē fizisku vītā pāra kabeļu ķēdi, kas savieno tīkla pieslēgumpunktu abonenta telpās ar galveno komutatoru vai ekvivalentu iekārtu fiksēto publisko telefonu tīklā;

[..].”

- 6 Regulas Nr. 2887/2000 3. panta ar nosaukumu "Neierobežotas piekļuves nodrošināšana" 2. un 3. punktā ir noteikts:

"2. Izziņotie operatori no 2000. gada 31. decembra apmierina saņēmēju pamatodus pieprasījumus pēc neierobežotas piekļuves viņu vietējām sakaru līnijām un saistītajām iekārtām uz pārredzamiem, godīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem. Pieprasījumus var noraidīt tikai, balstoties uz objektīviem kritērijiem, kas ir saistīti ar tehniskās istenošanas iespējām vai nepieciešamību saglabāt tīkla viengabalainību. Ja piekļuve tiek atteikta, cietusi puse var iesniegt lietu izskatīšanai strīdu izšķiršanas procedūrā, kas minēta 4. panta 5. apakšpunktā. Izziņotie operatori nodrošina saņēmējus ar iekārtām, kas ir līdzvērtīgas tām iekārtām, kuras tiek izmantotas viņu pašu vai viņu asociēto uzņēmumu pakalpojumiem un uz tiem pašiem nosacījumiem un tajā pašā laika grafikā.

3. Neskarot 4. panta 4. punktu, izziņotie operatori nosaka cenas [tarifus] par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai un saistītajām iekārtām, pamatojoties uz cenu orientāciju [orientējoties uz izmaksām]."

- 7 Šīs regulas 4. pantā ar nosaukumu "[VPI] veiktā uzraudzība" ir paredzēts:

"1. [VPI] nodrošina, ka maksa par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai veicina godīgu un ilgtspējīgu konkurenci.

2. [VPI] ir tiesības:

- a) veikt izmaiņas standartpieāvājumā neierobežotai piekļuvei vietējai sakaru līnijai un saistītajām iekārtām, tostarp cenu izmaiņas, ja šādas izmaiņas ir pamatotas; un

b) pieprasīt, lai izziņotie operatori iesniegtu informāciju, kas ir nepieciešama šīs regulas ieviešanai.

3. [VPI] var, ja tas ir pamatoti, pēc savas iniciatīvas iejaukties, lai nodrošinātu nediskrimināciju, godīgu konkurenci, ekonomisko efektivitāti un maksimālu labumu lietotājiem.

4. Ja [VPI] nosaka, ka vietējās piekļuves tirgus ir pietiekami konkurētspējīgs, tā atbrīvo izziņotos operatorus no pienākuma noteikt cenas, pamatojoties uz cenu orientāciju [orientējoties uz izmaksām], kā noteikts 3. panta 3. punktā.

5. Strīdus starp uzņēmumiem attiecībā uz jautājumiem, kas ietverti šajā regulā, izskata saskaņā ar valstī pieņemto strīdu izšķiršanas procedūru, kas ir izveidota saskaņā ar Direktīvu 97/33/EK, un tos risina nekavējoties, godīgā un pārredzamā veidā.”

Iepriekšējais tiesiskais reglamentējums telekomunikāciju jomā (turpmāk tekstā — “ITR”)

— Direktīva 90/387/EEK

⁸ Padomes 1990. gada 28. jūnija Direktīva 90/387/EEK par telekomunikāciju pakalpojumu iekšējā tirgus izveidošanu, nodrošinot atvērta tīkla pieejamību (OV L 192, 1. lpp.), ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 6. oktobra Direktīva 97/51/EK

(OV L 295, 23. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 90/387”), ir piemērojama pamata lietas faktisko apstākļu laikā un atbilstoši tās 1. panta 1. punktam ir par piekļuves un izmantošanas nosacījumu saskaņošanu publisko telekomunikāciju tīklu jomā un vajadzības gadījumā telekomunikāciju publiskajiem pakalpojumiem.

- 9 Atbilstoši šīs direktīvas 2. panta 8. punktam “atvērtā tīkla nodrošinājuma nosacījumi” ir:

“nosacījumi [...], kas attiecas uz brīvu un efektīvu piekļuvi telekomunikāciju publiskajiem tīkliem un vajadzības gadījumā telekomunikāciju publiskajiem pakalpojumiem, kā arī šo tīklu un pakalpojumu efektīva izmantošana.

Neskarot to piemērošanu konkrētās lietās, atvērtā tīkla nodrošinājuma nosacījumi var ietvert saskaņotus nosacījumus attiecībā uz:

- tehniskām saskarnēm, vajadzības gadījumā ieskaitot tīkla beigu punkta noteikšanu un īstenošanu,

- izmantošanas nosacījumiem,

- tarifkācijas principiem,

— piekļuvi frekvencēm un numuriem/adresēm/vārdiem vajadzības gadījumā saskaņā ar atsauces tabulu pielikumā”. [Neoficiāls tulkojums]

10 Direktīvas 90/387 3. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Atvērtā tīkla nodrošinājuma nosacījumiem ir jāatbilst šādiem pamatprincipiem:

— tiem jābūt pamatotiem ar objektīviem kritērijiem,

— tiem jābūt pārskatāmiem un pienācīgā veidā publicētiem,

— tiem ir jāgarantē vienlīdzīga piekļuve, un tie nedrīkst būt diskriminējoši saskaņā ar Kopienu tiesībām.”

11 Minētās direktīvas 5.a panta 3. punktā ir paredzēts, ka:

“Dalībvalstis garantē, ka valsts līmenī pastāv pienācīgs mehānisms, lai persona, uz kuru attiecas [VPI] lēmums, varētu celt prasību no ieinteresētajām pusēm neatkarīgā instancē.”

Direktīvai 90/387 ir pielikums ar nosaukumu “Atskaites sistēma atvērtā tīkla nodrošinājuma nosacījumu piemērošanai”, kura 3. punkts par tarifkācijas principu saskaņošanu ir izteikts šādā redakcijā:

“Tarifikācijas principiem ir jāatbilst principiem, kas ir noteikti 3. panta 1. punktā.

Tie nozīmē, ka:

- šie tarifi ir jāpamato ar objektīviem kritērijiem un principā — sagaidot, ka konkurence ir efektīva un uztur cenas nelielā līmenī par labu patērētājiem — tie ir jānosaka, orientējoties uz izmaksām, ņemot vērā, ka tarifkācijas faktiskā līmeņa noteikšana ir jāveic valsts tiesībās un uz to neattiecas atvērtā tīkla nodrošinājuma nosacījumi. Ja organizācijai vairs nav varas konkrētajā tirgū, atbildīgā VPI var atcelt prasību par orientāciju uz izmaksām. Vienam no mērķiem būtu jābūt efektīvai tarifkācijas principu definēšanai visā Kopienā, vienlaicīgi nodrošinot vispārējus pakalpojumus visiem,
- tarifiem ir jābūt pārskatāmiem un pienācīgā veidā publicētiem,
- lai ļautu izmantotājiem izvēlēties starp dažādām pakalpojumu sastāvdaļām un tehnoloģisko iespēju robežās, tarifiem jābūt pietiekami sadalītiem atbilstoši

Līguma konkurences normām. It īpaši papildu pazīmēm, kas ir ieviestas, lai sniegtus konkrētus papildinājumus īpašiem pakalpojumiem, ir jābūt tādām, ko parasti var iekļaut rēķinā neatkarīgi no standarta pazīmēm un pašas pārraides,

— tarifi nedrīkst būt diskriminējoši un tiem ir jāgarantē vienlīdzīga attieksme, izņemot, ja šī principa ierobežojumi nav saderīgi ar Kopienas tiesībām.

Atbildzībai par piekļuvi tīkla iekārtām vai pakalpojumiem ir jāievēro tarififikācijas principi, kas ir norādīti iepriekš, kā arī Līguma konkurences normas. Tai ir arī jāņem vērā vienlīdzīgas vispārējo izmaksu par izmantotajām iekārtām sadales princips, nepieciešamība noteikt atbilstošu ieguldījumu saprātīgas peļņas no investīcijām likmi un vajadzības gadījumā vispārējā pakalpojuma finansēšana atbilstoši Direktīvas par savstarpējo savienojumu noteikumiem.

Var piemērot vairākas dažādas tarififikācijas, it īpaši tāpēc, lai ņemtu vērā datplūsmas pārsvaru ļoti lielas plūsmas periodā un datplūsmas neesamību mazāk aktīvos periodos, ar nosacījumu, ka atšķirība starp tarifiem ir pamatota no komerciālā viedokļa un nav pretrunā iepriekš minētajiem principiem.”

— Direktīva 97/33/EK

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 30. jūnija Direktīvas 97/33/EK par savstarpējo savienojumu telekomunikācijās attiecībā uz universālā pakalpojuma un savstarpējās izmantojamības nodrošināšanu, piemērojot atvērtā tīkla nodrošinājuma

(ATN) principus (OV L 199, 32. lpp.), kas ir piemērojama pamata lietas faktisko apstākļu laikā, desmitajā apsvērumā ir noteikts:

“ņemot vērā, ka savstarpējā savienojuma tarifi ir noteicoši konkurences struktūrai un intensitātei laikā, kad notiek pāreja uz liberalizētu tirgu; ka tirgū vadošām vienībām ir jābūt spējīgām pierādīt, ka viņu atbildība par savstarpējo savienojumu ir noteikta saskaņā ar objektīviem kritērijiem, ievēro pārskatāmības un orientācijas uz izmaksām principu, un ir pietiekami dažādota atkarībā no piedāvāto tiklu un pakalpojumu sastāvdaļām; ka pakalpojumu saraksta, tarififikācijas un savstarpējā savienojuma nosacījumu publiskošana ir pietiekami pārskatāma un nav diskriminējoša; ka savstarpējā savienojuma datplūsmu tarififikācijas noteikšanas metodēm jābūt fleksiblām un jāietver tarifu noteikšana, kas ir pamatota ar iespējām; ka tarifiem ir jāveicina produktivitāte un jābūt labvēlīgiem efektīvu un darboties spējīgu operatoru ienākšanai tirgū, un tie nedrīkst būt zemāki par nedz par to līmeni, kas ir noteikts, izmantojot ilgtermiņa papildu izmaksas un saskaņā ar izmaksu, kas ir pamatots uz faktiskajām izmaksām, sadales un piešķiršanas metodēm, nedz lielāka par maksimālo lielumu, kas ir nosakāms, pamatojoties uz minētā savstarpējā savienojuma sniegšanas izmaksām; ka savstarpējā savienojuma tarifiem, kas ir pamatoti ar to cenu līmeni, kas ir attālināti saistīts ar ilgtermiņa papildu izmaksām par savstarpējā savienojuma sniegšanu, ir jāveicina strauja atvērta un konkurējoša tirgus attīstība”. [Neoficiāls tulkojums]

- 14 Direktīvas 97/33 1. pantā ir noteikts atbilstošais tiesiskais regulējums, ar ko Eiropas Kopienā nodrošina telekomunikāciju tīklu savstarpējo savienojumu, un it īpaši pakalpojumu savietojamību, kā arī universālā pakalpojuma sniegšanu atvērta un konkurējoša tirgus vidē.
- 15 Atbilstoši šīs direktīvas 2. pantam ar jēdzienu “savstarpējais savienojums” tiek saprasts telekomunikāciju tīkls, ko izmanto viena un tā pati iestāde vai atšķirīga iestāde, fiziskā un loģiskā saistībā ar nolūku atļaut iestādes izmantotājiem sazināties ar šīs pašas vai citas iestādes izmantotājiem vai saņemt citas iestādes sniegtos pakalpojumus.

- 16 Minētās direktīvas 7. pantā ar nosaukumu “Savstarpējā savienojuma un izmaksu uzskaites sistēmas tarififikācijas principi” ir paredzēts, ka:

“[..]

2. Atlīdzībai par savstarpējo savienojumu ir jāatbilst pārskatāmības un orientācijas uz izmaksām principam. Pierādīšanas, ka atlīdzība tiek noteikta pēc faktiskajām izmaksām, ieskaitot pieņemamus ienākumus no ieguldījumiem, pienākums ir iestādei, kas ar savām iekārtām sniedz savstarpējā savienojuma pakalpojumus.[..]

3. [VPI] pārrauga savstarpējā savienojuma standartpiedāvājumu publiskošanu atbilstoši 14. panta 1. punktam. Savstarpējā savienojuma standartpiedāvājums ietver savstarpējā savienojuma piedāvājuma atsevišķo elementu aprakstu atkarībā no tirgus vajadzībām, kā arī attiecīgos noteikumus un nosacījumus, ieskaitot tarififikāciju.

Attiecībā uz dažādām iestāžu, kas ir tiklu un pakalpojumu sniedzēju organizācijas, kategorijām var noteikt vairākus dažādus savstarpējā savienojuma tarifus, noteikumus un nosacījumus, ja šīs atšķirības var objektīvi pamatot, pamatojoties uz sniegtā savstarpējā savienojuma veidu un/vai attiecīgo valsts licenču piešķiršanas nosacījumiem. [VPI] nodrošina, ka šīs atšķirības nerada konkurences traucējumus un it īpaši ka iestāde piemēro atbilstošus savstarpējā savienojuma tarifus, kā arī noteikumus un nosacījumus, ja tie savstarpējo savienojumu nodrošina paši ar saviem, savu meitas uzņēmumu vai partneru pakalpojumiem [..].

[VPI] ir iespēja veikt grozījumus savstarpējā savienojuma standartpiedāvājumā, ja tie ir pamatoti.

IV pielikumā ir sniegts elementu paraugu saraksts, kas ir jāņem vērā, nosakot atlīdzību par savstarpējo savienojumu, tarifu noteikšanas struktūras un tarifkācijas elementi. Ja iestāde groza publicētu atskaites savstarpējā savienojuma piedāvājumu, tad [VPI] pieprasītiem pielāgojumiem var būt atpakaļejošs spēks, sākot no grozījumu iesniegšanas dienas.

[..]

5. Komisija izstrādā [..] ieteikumus attiecībā uz izmaksu uzskaites sistēmām un grāmatvedības sadali savstarpējā savienojuma jomā. [VPI] nodrošina, ka izmaksu uzskaites sistēmas, ko izmanto attiecīgās iestādes, atbilst šī panta prasību īstenošanai un ir pamatotas ar pietiekami detalizētiem dokumentiem, kas norādīti V pielikumā.

[VPI] nodrošina, ka pēc pieprasījuma ir pieejams izmaksu uzskaites sistēmas apraksts, kas ietver galvenās kategorijas, kurās izmaksas ir sagrupētas, un izmaksu iedalījumam piemērotie nosacījumi, kas paredzēti attiecībā uz savstarpējo savienojumu. Izmaksu uzskaites sistēmas ievērošanu pārbauda VPI vai citas atbildīgās iestādes, kas nav atkarīgas no telekomunikāciju organizācijas un kuras ir apstiprinājusi VPI. Ik gadu tiek publicēts atbilstības atzinums.

[..]”

17 Direktīvas 97/33 IV pielikums ar nosaukumu “Atlīdzības par savstarpējo palīdzību elementu piemēru saraksts” ir izteikts šādi:

“Ar “atlīdzību par savstarpējo savienojumu” saprot faktisku atlīdzību, kura ir jāmaksā savstarpēji savienotajiem dalībniekiem.

Ar “tarifu struktūru” saprot lielas kategorijas, kurās atlīdzība par savstarpējo savienojumu ir sadalīta, proti:

- izdevumi, kas ļauj nosegt praktisku savstarpējā savienojuma ieviešanu, kas ir pamatota ar izmaksām saistībā ar īpaša pieprasītā savstarpējā savienojuma sniegšanu (piemēram, īpašs aprīkojums un iekārtas, saderības pārbaude),
- īres izmaksas, kas nosedz pastāvīgu aprīkojuma un iekārtu izmantošanu (savienojuma uzturēšana u.c.),
- mainīgās izmaksas par papildu vai palīgpakalpojumiem (piemēram, par piekļuvi izziņas pakalpojumiem, komutatora darbinieku, datu savākšanu, taksācijas, rēķina sagatavošanas, komutācijas un avansētajiem u.c.),
- izmaksas saistībā ar pārraidi, kas rodas no datplūsmas pārvietošanās no un uz savstarpēji saistīto tīklu (piemēram, izmaksas par komutāciju un pārraidi), ko var aprēķināt par minūti un/vai pamatojoties uz pieprasītā tīkla papildu jaudu.

Ar "tarifikācijas elementiem" saprot individuāli noteiktas cenas katram tīkla elementam vai iekārtai, kas ir sniegti savienotajam dalībniekam.

Tarifiem un atlīdzībai par savstarpējo savienojumu ir jāievēro orientācijas uz izmaksām un pārskatāmības princips atbilstoši 7. panta 2. punktam.

[..]"

¹⁸ Direktīvas 97/33 V pielikums ar nosaukumu "Savstarpējā savienojuma izmaksu uzskaites sistēma" kā piemēru norāda vairākus elementus, kas varētu tikt iekļauti iepriekš minētajā uzskaites sistēmā. Šis pielikums ir izteikts šādi:

"7. panta 5. punktā ir paredzēts, ka izmaksu uzskaites sistēmas detalizēta prezentācija un iepriekš minētais saraksts norāda kā piemēru vairākus elementus, kas varētu būt izmaksu uzskaites sistēmā.

Šī informācija tiek publicēta ar nolūku nodrošināt savstarpējā savienojuma izmaksu uzskaites sistēmas pārskatāmību, lai citi tirgus dalībnieki varētu būt droši, ka atlīdzība ir aprēķināta taisnīgi un pareizi.

Šis mērķis ir jāņem vērā, kad [VPI] un attiecīgās iestādes nosaka publicējamās informācijas precizitātes pakāpi.

Tālāk norādītais saraksts norāda elementus, kuriem ir jābūt publicētajā informācijā.

1) Standarta izmantotās izmaksas

Piemēram, pilnībā sadalītās izmaksas, ilgtermiņa papildu izmaksas, papildu izdevumi, vienreizējas piegādes izdevumi, tieši iekļautie izdevumi u.c.

ieskaitot gadījumus, kad ir izmantota izmaksu bāze,

proti,

jau segtās izmaksas (kas ir pamatotas ar faktiski veiktām izmaksām materiāliem un sistēmām) vai plānotās izmaksas (pamatotas ar materiālu vai sistēmu aizvietošanas izdevumu novērtējumu).

2) Savstarpējā savienojuma tarifā ietverto izmaksu elementi

Visu atšķirīgo izmaksu elementu norāde, kas veido atbildību par savstarpējo savienojumu, ieskaitot peļņu.

- 3) Izmaksu sadales līmeņi un metodes, tostarp attiecībā uz saistītajām un kopējām izmaksām

Detāļas par tiešo izmaksu analīzes pakāpi, kā arī par saistīto un kopējo izmaksu ieskaitīšanas līmeni un metodi atlīdzībā par savstarpējo savienojumu.

- 4) Grāmatvedības normas

Proti, grāmatvedības normas, kas tiek izmantotas šādu izmaksu apstrādei:

- galveno pamatlīdzekļu kategoriju amortizācijas termiņš (piemēram, zeme, ēkas, iekārtas u.c.),

- citu lielu izdevumu, piemēram, ieņēmumu vai pamatkapitāla izmaksu (piemēram, programmatūras un informācijas sistēmas, pētniecība un attīstība, komerciālā tirgus izpēte, tiešā un netiešā celtniecība, sadale un uzturēšana, finanšu izdevumi u.c.) atspoguļošana.

[..]”

— Direktīva 98/10/EK

19 Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 26. februāra Direktīvas 98/10/EK par atvērtā tīkla nodrošinājuma (ONP) piemērošanu balss telefonijai un universālo pakalpojumu telekomunikācijās konkurences apstākļos (OV L 101, 24. lpp.), kas ir piemērojama pamata lietas faktisko apstākļu laikā, mērķis saskaņā ar tās 1. pantu ir nosacījumu, ar ko nodrošina atklātu un efektīvu piekļuvi fiksētajiem publiskajiem telefonu tīkliem un fiksētajiem publiskajiem telefona pakalpojumiem, kā arī to izmantošanas nosacījumu atvērtos un konkurētspējīgos tirgos atbilstoši atvērtā tīkla noteikumu principiem, saskaņošana.

20 Šīs direktīvas 17. pantā ar nosaukumu “Tarifikācijas principi” ir paredzēts:

“[..]

2. Fiksētā publiskā telefonu tīkla un fiksēto publisko telefona pakalpojumu izmantošanas tarifiem ir jāatbilst orientācijas uz izmaksām pamatprincipiem, kas ir noteikti Direktīvas 90/387/EEK [..] pielikumā.

3. Neierobežojot Direktīvas 97/33/EK 7. panta 3. punktu par savstarpēju savienojumu, piekļuve fiksētam publiskam telefonu tīklam un tā izmantošana nav atkarīga no patērētāja veiktā piemērošanas veida tiktāl, ciktāl tam nav vajadzīgi atšķirīgi pakalpojumi vai iespējas.

[..]” [Neoficiāls tulkojums]

- 21 Minētās direktīvas 18. panta 1. un 2. punktā ar nosaukumu “Izmaksu uzskaites principi” ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka atbilstoši 17. pantam iestādēm ir jāievēro tarifu orientācijas uz izmaksām princips, šo organizāciju piemērotām izmaksu uzskaites sistēmām ir jāatbilst 17. pantam un šo sistēmu atbilstību pārbauda ar kompetentas iestādes palīdzību, kas ir neatkarīga no šīs organizācijas. VPI nodrošina, ka ik gadu tiek publicēta atbilstības deklarācija.

2. [VPI] nodrošina, ka pēc to pieprasījuma ir pieejams 1. punktā minētās izmaksu uzskaites sistēmas apraksts, kas ietver galvenās kategorijas, kurās izmaksas ir sagrupētas, kā arī izmaksu, kas tiek izmantotas balss telefonijas pakalpojumiem, sadales noteikumus. Pēc Komisijas pieprasījuma tās sniedz informāciju par attiecīgo organizāciju piemēroto izmaksu uzskaites sistēmu.”

— Ieteikums 98/195/EK

- 22 1998. gada 8. janvārī Komisija pieņēma Ieteikumu 98/195/EK par savstarpējo savienojumu liberalizētā telekomunikāciju tirgū (I daļa — “Savstarpējā savienojuma tarifi”) (OV L 73, 42. lpp.).

— Ieteikums 98/322/EK

- 23 1998. gada 8. aprīlī Komisija atbilstoši Direktīvas 97/33 7. panta 5. punktam pieņēma Ieteikumu 98/322/EK par savstarpējo savienojumu liberalizētā telekomunikāciju tirgū (II daļa — “Grāmatvedības sadale un izmaksu uzskaitē”) (OV L 141, 6. lpp.).

— Ieteikums 2000/417/EK

- 24 2000. gada 25. maijā Komisija pieņēma Ieteikumu 2000/417/EK par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai; kā panākt konkurētspējīgu pilna apjoma elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu, ieskaitot platjoslas multivīdi un ātrdarbīgu internetu (OV L 156, 44. lpp.).

— Ieteikums par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai

- 25 2000. gada 23. septembrī Komisija publicēja Komunikāciju 2000/C 272/10 “Par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai: kā panākt konkurētspējīgu pilna apjoma elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu, ieskaitot platjoslas multivīdi un ātrdarbīgu internetu”.

Jaunais tiesiskais regulējums

- 26 2002. gada 7. martā Eiropas Parlaments un Padome pieņēma četras direktīvas attiecībā uz jauno komunikācijām piemērojamo tiesisko regulējumu (turpmāk tekstā — “JTR”), proti, Direktīvu 2002/19/EK par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu (piekļuves direktīva) (OV L 108, 7. lpp.), Direktīvu 2002/20/EK par elektronisko komunikāciju tīklu un

pakalpojumu atļaušanu (atļauju izsniegšanas direktīva) (OV L 108, 21. lpp.), Direktīvu 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) (OV L 108, 33. lpp.), un Direktīvu 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem (universālā pakalpojuma direktīva) (OV L 108, 51. lpp.).

- 27 Direktīvas 2002/21 26. pants un 28. panta 1. punkta otrā daļa cita starpā atceļ Direktīvu 90/398, Direktīvu 97/33 un Direktīvu 98/10 ar 2003. gada 25. jūliju.
- 28 Atbilstoši Direktīvas 2002/19 19. pantam un Direktīvas 2000/20 19. pantam, Direktīvas 2002/21 29. pantam, kā arī Direktīvas 2002/22 39. pantam minētās direktīvas stājas spēkā to publicēšanas dienā *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*, šajā gadījumā — 2002. gada 24. aprīlī.

Valsts tiesiskais regulējums

Telekomunikāciju likums

- 29 1996. gada 25. jūlija Telekomunikāciju likuma (*Telekommunikationsgesetz*) (*BGBI. 1996 I*, 1120. lpp.; turpmāk tekstā — “*TKG 1996*”) 24. pantā redakcijā, kas ir piemērojama pamata lietā, ir paredzēts:

“1. Tarifi jāorientē uz efektīvas pakalpojumu sniegšanas izmaksām, un tiem jāatbilst 2. punktā izvirzītajām prasībām [..]

2. Tarifi, izņemot, ja tas pamatots ar attiecīgu objektīvu iemeslu, nedrīkst:

1) ietvert piemaksas, ko var noteikt, pamatojoties vienīgi uz nodrošinātāja, kurš darbojas attiecīgajā telekomunikāciju tirgū, dominējošo politiku, atbilstoši Likuma pret konkurences ierobežojumiem 19. pantam;

2) ietvert izmaksu samazinājumus, kas ierobežo citu attiecīgajā telekomunikāciju tirgū darbojošos uzņēmumu konkurences iespējas, vai

3) piešķirt operatoriem priekšrocības pār citiem operatoriem, kas attiecīgajā telekomunikāciju tirgū izmanto tādus pašus vai līdzīgus telekomunikāciju pakalpojumus.”

³⁰ *TKG* 1996 27. panta 1. punktā ir paredzēts, ka VPI tarifu apstiprina vai nu pamatojoties uz efektīvas pakalpojumu sniegšanas izmaksām katram pakalpojumam atsevišķi, vai pēc veselam pakalpojumu grozam apstiprināmo tarifu vidējo pieauguma līmeņu pašas noteikta pamatājuma. Šī paša panta 4. punktā federālajai valdībai ir paredzētas pilnvaras ar attiecīgu regulējumu precizēt noteikumus par atļauju veidiem un paredzēt nosacījumus, pēc kuriem valsts pārvaldes iestādei jānolemj, kura no 1. punktā paredzētajām procedūrām piemērojama.

Regula par tarifu reglamentējumu

- 31 1996. gada 1. oktobra Regula par tarifu regulēšanu telekomunikāciju jomā (*Telekommunikations-Entgeltregulierungsverordnung*) (BGBl. 1996 I, 1492. lpp.; turpmāk tekstā — “TEntgV”) citu starpā ietver šādus noteikumus:

“2. pants

1. Uzņēmumam, kurš iesniedzis TKG [1996] 27. panta 1. punktā norādīto lūgumu par tarifa apstiprināšanu, katrā gadījumā par attiecīgo pakalpojumu jāiesniedz šādi dokumenti:

1) detalizēts pakalpojuma apraksts, tajā skaitā dati par pakalpojuma kvalitāti, kā arī vispārējo nosacījumu projekts,

2) dati par apgrozījumu pēdējo piecu gadu laikā, kā arī par paredzamo apgrozījumu lūguma iesniegšanas gadā un četros nākamajos gados,

3) dati par pārdošanas apjomu un, ja iespējams, par norādīto cenu izmaiņām 2. punktā minētajā laikposmā,

4) dati par 2. punktā minēto dažādo izmaksu izmaiņām (izmaksu pamatojums) un par mainīgo cenu svārstību izmaiņām 2. punktā minētajā laikposmā,

5) dati par finanšu ietekmi uz klientiem, it īpaši par privāto klientu un korporatīvo klientu pieprasījuma struktūru, kā arī par konkurentiem, kas pakalpojumu saņem kā sākotnējo pakalpojumu, un

6) tarifu diferenciacijas gadījumā — dati par ietekmi uz tām lietotāju grupām, ko skar diferenciacija, kā arī iecerētās diferenciacijas objektīvs pamatojums.

2. 1. punkta 4. apakšpunktā minētais izmaksu pamatojums aptver izmaksas, ko var tieši saistīt ar pakalpojumu (tiešās izmaksas), un izmaksas, kas ar pakalpojumu nav tieši saistāmas (kopējās izmaksas). Attiecībā uz kopējām izmaksām jānorāda un jāpaskaidro, kā tās var saistīt ar dažādajiem pakalpojumiem. Lai šo saistību noteiktu, uzņēmumam, kurš iesniedzis lūgumu, jāņem vērā kritēriji, kas noteikti Padomes direktīvās, kuras pieņemtas, pamatojoties uz Padomes 1990. gada 28. jūnija Direktīvas 90/387/EEK par telekomunikāciju pakalpojumu iekšējā tirgus izveidošanu, ieviešot atvērtā tīkla pieejamību [...], 6. pantu. Pirmajā teikumā minētajā izmaksu pamatojumā turklāt jāprecizē:

1) izmaksu novērtēšanas metode,

2) ar personālu saistītās izmaksas, amortizācijas izmaksas, ar kapitālieguldījumu saistītās izmaksas, materiālu izmaksas,

3) atskaites periodā paredzētais un faktiskais iespēju izmantojums, kā arī

4) pakalpojuma izmaksu aprēķināšanai izmantotie pamatlielumi, ieskaitot attiecīgās cenas, it īpaši publiskā telekomunikāciju tīkla daļu cenas un minēto daļu izmantošanas izmaksas.

3. [VPI] var noraidīt lūgumu par tarifu apstiprināšanu, ja uzņēmums neiesniedz visus dokumentus, kas ir minēti 1. un 2. punktā.

3. pants

1. [VPI] jāpārbauda pamatojošie dokumenti, ko uzrādījis lūgumu iesniegušais uzņēmums, lai tādējādi noteiktu, vai un cik lielā mērā pieprasītie tarifi ir noteikti, pamatojoties uz efektīvas pakalpojumu sniegšanas izmaksām 2. punkta izpratnē.

2. Izmaksas par efektīvu pakalpojumu sniegšanu rodas no pakalpojuma ilgtermiņa papildu izmaksām un saprātīgas piemaksas par kopējām izmaksām, kas nav atkarīgas no pakalpojuma apjoma, tostarp katrā atsevišķā gadījumā arī saprātīgas atlīdzības par ieguldīto kapitālu tiktāl, ciktāl šīs izmaksas ir nepieciešamas šim pakalpojumam.

3. Veicot 1. punktā paredzēto pārbaudi, [VPI] turklāt jāizmanto salīdzināšanai to uzņēmumu noteiktās cenas un izmaksas, kas līdzīgos tirgos piedāvā tādus pašus pakalpojumus konkurences apstākļos. Šajā sakarā jāņem vērā atskaites tirgu īpatnības.

4. Gadījumā, ja 2. panta 2. punktā minētās izmaksas ir lielākas nekā efektīvas pakalpojumu sniegšanas izmaksas, tās nav uzskatāmas par nepieciešamām izmaksām efektīvai pakalpojumu sniegšanai. Gan šādas izmaksas, gan citas neitrālas izmaksas tarifu apstiprināšanā ņemamas vērā tikai tadā gadījumā, ja pastāv attiecīgs juridisks pienākums vai ja lūgumu iesniegušais uzņēmums tam sniedz citu objektīvu pamatojumu, un tikai uz to laiku, kamēr pastāv norādītie nosacījumi.”

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

³² *Deutsche Telekom* ir fiksētā publiskā telefonu tīkla izziņotais operators Regulas Nr. 2887/2000 izpratnē.

³³ *Arcor*, agrāk *Mannesmann Arcor AG & Co*, ir saņēmeja šīs pašas regulas izpratnē, un šajā statusā tā nodrošina *ISDN* telefona savienojumus gala klientiem. Tomēr tos var lietot tikai tad, ja *Arcor* ir piekļuve attiecīgajai vietējai sakaru līnijai *Deutsche Telekom* telekomunikāciju tīklā.

³⁴ Kā izriet no iesniedzējtiesas lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu, 1998. gada 30. septembrī *Arcor* noslēdza pirmo līgumu ar *Deutsche Telekom* par neierobežotu piekļuvi tās vietējām sakaru līnijām.

- 35 1999. gada 8. martā *Arcor* iesniedza Komisijā sūdzību atbilstoši EKL 86. pantam (jaunajā redakcijā — EKL 82. pants) par *Deutsche Telekom* sakarā ar tās noteiktajām cenām par piekļuvi tās vietējiem tīkliem, kuros katrā ir ietvertas vairākas vietējās abonentu sakaru līnijas.
- 36 VPI, proti, *Bundesnetzagentur* (Federālais elektrības, gāzes, telekomunikāciju, pasta un dzelzceļa tīkls), ar 2001. gada 30. marta lēmumu, kas tika grozīts šī paša gada 17. aprīlī, daļēji apstiprināja *Deutsche Telekom* noteiktos tarifus par piekļuvi tās vietējai sakaru līnijai (ikmēneša abonenta maksa par līnijas izmantošanu, vienreizēja maksa par pakalpojuma pieslēgšanu un par atteikšanos no pakalpojuma) no 2001. gada 1. aprīļa, šiem tarifiem paredzot dažādus piekļuves variantus par dažādām cenām. Atbilstoši iesniedzējtiesas lēmumam par prejudiciālo jautājumu uzdošanu attiecībā uz ikmēneša abonenta maksu apstiprinājuma termiņš beidzās 2003. gada 31. martā, bet attiecībā uz pārējām maksas daļām — vēlākais 2002. gada 31. martā.
- 37 *Arcor* 2001. gada 30. aprīlī cēla prasību kompetentā tiesā, lūdzot daļēji atcelt minēto lēmumu par tarifa apstiprināšanu, jo apstiprinātie tarifi ir pārāk augsti. Šajā sakarā tā it īpaši norāda, ka vietējās sakaru līnijas investīciju vērtība ir noteikta kļūdaini, piemērojot analītisko izmaksu modeli un ikgadējo metodi un neņemot vērā citas izmaksas un izdevumus. *Arcor* uzskata, ka šis novērtējums atļāva aprēķināt tarifus par piekļuvi vietējai sakaru līnijai nevis uz pastāvošā tīkla izmaksu bāzes, bet uz fiktīvu izmaksu bāzes par jauna vietējā tīkla ierīkošanu.
- 38 Ar Komisijas 2003. gada 21. maija Lēmumu Nr. 2003/707/EK par EK līguma 82. panta piemērošanas procedūru (Lietas COMP/C-1/37.451, 37.578 un 37.579 — *Deutsche Telekom AG*) (OV L 263, 9. lpp.) *Deutsche Telekom* tika uzlikts naudas sods 12,6 miljonu EUR apmērā par EKL 82. panta a) punkta pārkāpumu, ko tā izdarījusi,

nosakot netaisnīgus tarifus par piekļuves sniegšanu un ikmēneša abonementu par konkurentu un to abonentu piekļuvi savai vietējai sakaru līnijai, tādējādi būtiski traucējot konkurenci piekļuves vietējai sakaru līnijai tirgū.

³⁹ Šādos apstākļos *Verwaltungsgericht Köln* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Regulas [...] Nr. 2887/2000 1. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka minētās regulas 3. panta 3. punktā paredzētās orientācijas uz izmaksām priekšnosacījumi ir minimālās prasības tādā nozīmē, ka dalībvalstu valsts tiesībās nedrīkst paredzēt atkāpes no šī līmeņa, no tā ciešot saņēmējam?

2) Vai Regulas [...] Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā paredzētās orientācijas uz izmaksām prasība attiecas arī uz aprēķinātiem procentu maksājumiem un amortizāciju?

3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša:

a) Vai šo procentu un amortizācijas aprēķina bāze ir pamatlīdzekļu atjaunošanas vērtība, atskaitot amortizāciju, kas ir veikta līdz novērtēšanas brīdim, vai arī aprēķina bāze ir tikai atjaunošanas vērtība uz pašreizējo brīdi, ko veido kārtējās cenas, kas ir spēkā novērtēšanas laikā?

- b) Vai izmaksas, kas ir norādītas kā aprēķināto procentu un amortizācijas aprēķina bāze, un it īpaši tādas, kas nav tieši attiecināmas uz pakalpojumiem (kopējās izmaksas), jebkurā gadījumā ir jāpamato ar saprotamiem izziņotā operatora izmaksu dokumentiem?
- c) Ja atbilde uz [trešā jautājuma] b) daļu ir pilnībā vai daļēji ir noliedzīga:

Vai šīs izmaksas var pamatot ar novērtējumu, kas ir pamatots ar analītisko izmaksu modeli?

Kādas metodoloģijas un citas satura prasības attiecas uz šo alternatīvo novērtējumu?

- d) Vai, pārbaudot cenu orientāciju, Regulas [..] Nr. 2887/2000 4. panta 1.–3. punktā noteiktās kompetences ietvaros [VPI] ir rīcības brīvība, kura ir pakļauta tikai ierobežotai pārbaudei tiesā?
- e) Ja atbilde uz [trešā] jautājuma d) daļu ir apstiprinoša:

Vai šī rīcības brīvība attiecas arī uz izmaksu aprēķina metodi, kā arī uz jautājumiem par aprēķināto procentu noteikšanu (par aizņemto kapitālu un/vai pašu kapitālu) un saprātīga amortizācijas laika posma noteikšanu?

Kādas ir šīs rīcības brīvības robežas?

- f) Vai orientācijas uz izmaksām prasības vismaz kalpo arī saņēmēju kā konkurentu tiesību aizsardzībai tādā veidā, ka šie konkurenti var apstrīdēt tiesā piekļuves tarifus, kas nav orientēti uz izmaksām?
- g) Vai gadījumā, ja uzraudzības procesā, kas tiek veikts saskaņā ar Regulas [...] Nr. 2887/2000 4. pantu, vai tam sekojošā tiesas procesā izmaksas pilnā apmērā vai daļēji nevar pamatot, izmaksu pamatošanas (pierādīšanas pienākums) neiespējamības negatīvās sekas attiecas uz izziņoto operatoru?
- h) Ja atbilde uz [trešā] jautājuma f) un g) daļu ir apstiprinoša:

Vai izziņotajam operatoram orientācijas uz izmaksām pierādīšanas pienākums ir arī tad, ja konkurents kā saņēmējs ceļ prasību saistībā ar apstiprinājumu, ko valsts pārvaldes iestāde ir izsniegusi saskaņā ar valsts tiesībām, prasības pamatojumā norādot, ka orientācijas uz izmaksām trūkuma dēļ apstiprinātie piekļuves tarifi ir pārāk augsti?”

Par prejudiciāliem jautājumiem

⁴⁰ Ar vairākiem jautājumiem iesniedzējtiesa lūdz Tiesu interpretēt vairākus Regulas Nr. 2887/2000 noteikumus un it īpaši tos, kas attiecas uz principu par tarifu par piekļuvi vietējai sakaru linijai orientāciju uz izmaksām.

- 41 Tādējādi, kā izriet no lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu, uzdotajos jautājumus ir norādītas četras dažādas problēmas.
- 42 Pirmā attiecas uz principa par tarifu par piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientācijas uz izmaksām, kurš ir noteikts Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā, definīciju.
- 43 Otrais attiecas uz šī principa piemērošanas jomu atbilstoši šīs pašas regulas 1. panta 4. punktam.
- 44 Trešais attiecas uz VPI rīcības brīvību, piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām.
- 45 Ceturtais, pēdējais, attiecas uz procesuāliem aspektiem un it īpaši uz pārbaudi tiesā, ja ir jāpiemēro tieši šis princips.
- 46 Tātad uz šāda pamata ir jāatbild uz iesniedzējtiesas uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem.

Par otrā un trešā jautājuma a)–c) daļu, kas attiecas uz principa par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientēšanu uz izmaksām definīciju

- 47 Tieši nepieprasot definēt principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientēšanu uz izmaksām, ko reglamentē Regulas Nr. 2887/2000 3. panta

3. punkts, iesniedzējtiesa savā otrajā jautājumā lūdz Tiesu izteikt viedokli par izmaksām, kuras ir jāņem vērā, lai tarifus par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientētu uz izmaksām, bet sava trešā jautājuma a) daļā — par šo izmaksu aprēķina bāzi — un b) un c) daļā — par minēto izmaksu pamatojumu.

48 Pirms atbildēt uz iepriekš minētajiem jautājumiem, ir jākonstatē, ka Regula Nr. 2887/2000 neietver principa par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām definīciju.

49 Kā izriet no šīs regulas 3. panta 3. punkta teksta, tas tikai vispārīgi nosaka, ka izziņotajiem operatoriem ir jāorientē uz izmaksām tarifi par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai.

50 Šajos apstākļos ir jāpārbauda, vai pastāv norādes saistībā ar principu par tarifu orientāciju uz izmaksām ITR direktīvās un it īpaši Direktīvā 97/33 un Direktīvā 98/10, kas ir piemērojamas pamata lietās, kuras papildina Regula Nr. 2887/2000 atbilstoši tās piecpadsmitajam apsvērumam.

51 Šajā sakarā ir būtiski atzīt, ka vispārīgi princips par tarifu orientāciju uz izmaksām ir vairākās ITR direktīvās, piemēram, Direktīvā 97/33 un Direktīvā 98/10.

52 Direktīvas 97/33 7. panta 2. punkts, kas attiecas nevis uz tarifiem, bet uz atlīdzību par savstarpējo savienojumu, norāda, ka šai atlīdzībai jāatbilst pārskatāmības principam un principam par tarifu orientāciju uz izmaksām.

- 53 Savukārt Direktīvas 98/10 17. panta 2. punktā ir paredzēts, ka tarifiem par publiskā fiksētā telefonu tīkla un publiskā fiksētā telefona pakalpojumu izmantošanu jāatbilst pamatprincipam par orientāciju uz izmaksām, kas ir noteikts Direktīvas 90/387 pielikumā.
- 54 Šajā sakarā minētā pielikuma 3. punkta otrajā daļā ir paredzēts, ka tarifiem jābūt pamatotiem ar objektīviem kritērijiem un principā jābūt orientētiem uz izmaksām.
- 55 Tomēr ir jāatzīst, ka, atskaitot judikatūrā sniegtos pāris precizējumus par konkrētu izmaksu jēdzienu (skat. 2001. gada 6. decembra spriedumu lietā C-146/00 Komisija/Francija, *Recueil*, I-9767. lpp.; 2004. gada 25. novembra spriedumu lietā C-109/03 *KPN Telecom*, Krājums, I-11273. lpp., un 2006. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-438/04 *Mobistar*, Krājums, I-6675. lpp.), iepriekš minētās direktīvas nesniedz nekādu definīciju principam par tarifu orientāciju uz izmaksām.
- 56 No iepriekš minētā izriet, ka Kopienu tiesībās dažādās telekomunikāciju jomās vispārīgi ir paredzēts princips par tarifu vai cenu orientāciju uz izmaksām katrā attiecīgajā jomā, proti, savstarpējā savienojuma, balss telefonijas vai vietējās sakaru līnijas jomā, neprecizējot šī principa saturu.
- 57 Šajos apstākļos, lai definētu principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, ir jāņem vērā ne tikai jēdzieni, bet arī konteksts un tā tiesiskā regulējuma izvirzītie mērķi, kas to paredz.

- 58 Šajā sakarā ir jāatgādina, pirmkārt, ka atbilstoši Regulas Nr. 2887/2000 septītajam apsvērumam neierobežota piekļuve vietējai sakaru līnijai ļauj jaunpienācējiem konkurēt ar izziņotajiem operatoriem, piedāvājot augsta datu pārraidīšanas ātruma pakalpojumus nepārtrauktai piekļuvei internetam un multivides lietojumprogrammām, izmantojot ciparu abonentlīniju tehnoloģijas.
- 59 Turklāt saskaņā ar Regulas Nr. 2887/2000 1. panta 1. punktu tā ir vērsta uz konkurences pastiprināšanu un tehnoloģisku jauninājumu stimulēšanu vietējās piekļuves tirgū, ieviešot saskaņotus nosacījumus neierobežotai piekļuvei vietējai sakaru līnijai, lai veicinātu konkurētspējīgu plaša elektronisko sakaru pakalpojumu klāsta piedāvājumu.
- 60 Tomēr minētajā regulā šajā sakarā nav paredzēts princips, saskaņā ar kuru atvērta konkurējoša tirgus loģikas ietvaros tarifus par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai brīvi noteiktu piedāvājuma un pieprasījuma nosacījumi.
- 61 Kā izriet arī no Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā izmantotās terminoloģijas, izziņotie operatori nosaka tarifus nevis saskaņā ar brīvu konkurenci, bet tos orientē uz savām izmaksām.
- 62 Šajā sakarā ir būtiski precizēt, ka šīs pašas regulas 4. panta 4. punktā ir paredzēts, ka, ja VPI nosaka, ka vietējās piekļuves tirgus ir pietiekami konkurētspējīgs, tā atbrīvo izziņotos operatorus no pienākuma tarifus orientēt uz izmaksām.

- 63 Tieši tādā nozīmē Ieteikuma 2000/417 1. panta 6. punktā, uz kuru attiecas Regulas Nr. 2887/2000 trīspadsmitais apsvērums, Komisija precizē, ka, kamēr konkurences līmenis lokālajos tīklos ir nepietiekams, lai novērstu pārlietu augstas cenas par neierobežotu piekļuvi vietējām sakaru līnijām, ir ieteicams, lai šos tarifus orientētu uz izmaksām.
- 64 No tā izriet, ka Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā paredzētais tarifikācijas princips neatbilst atvērta konkurējoša tirgus normām, ko reglamentē piedāvājuma un pieprasījuma nosacījumi. Savukārt šis princips nosaka, ka izziņotajiem operatoriem tarifi par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai ir jāorientē uz izmaksām par noteiktu laika posmu un ar mērķi atļaut pakāpenisku konkrētā tirgus atvēršanos konkurencei.
- 65 Otrkārt, no Regulas Nr. 2887/2000 vienpadsmitā apsvēruma kopā ar minētās regulas 3. panta 3. punktu izriet, ka tarifi par piekļuvi vietējai sakaru līnijai ir jāorientē uz izmaksām tādā veidā, ka tarifikācijas normas vietējā sakaru tīkla nodrošinātājam, kas šajā gadījumā ir izziņotais operators *Deutsche Telekom*, ļautu segt savas jau ar to radušās saistītās izmaksas.
- 66 Tādējādi no šiem noteikumiem izriet, ka tarifikācijas norma, kas paredzēta Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā, nosaka, ka, tarifus par neierobežotu piekļuvi savai vietējo sakaru līnijai orientējot uz izmaksām, izziņotajam operatoram ir jāņem vērā kvantitatīvie elementi, kas ir saistīti ar viņa izmaksām, kuras radās, lai ieviestu šo sakaru līniju.
- 67 Treškārt, un kā izriet arī no Regulas Nr. 2887/2000 vienpadsmitā apsvēruma, izziņotajam operatoram no tarifu par neierobežotu piekļuvi savai vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām ir jāsaņem saprātīgs ienākums, lai nodrošinātu vietējās sakaru līnijas infrastruktūras ilgtermiņa attīstību un modernizāciju.

68 Līdz ar to tarifikācijas princips, kas paredzēts Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā, atļauj izziņotajam operatoram iekasēt no citiem telekomunikāciju operatoriem saprātīgu samaksu par neierobežotu pieeju savai vietējo sakaru līnijai, kas tam atļautu vismaz garantēt labu vietējo infrastruktūru darbību, ja tām ir neierobežota piekļuve.

69 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka princips par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, kas paredzēts Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā, ir jāizprot kā izziņoto operatoru pienākums telekomunikāciju tirgus pakāpeniskas atvēršanās konkurencei apstākļos savus tarifus orientēt uz izmaksām, kas ir radušās vietējās sakaru līnijas ieviešanas rezultātā, no šo tarifu noteikšanas gūstot saprātīgu samaksu, kas ļautu vietējās sakaru līnijas jau pastāvošās telekomunikāciju infrastruktūras ilgtermiņā attīstīt un modernizēt.

Par otro jautājumu attiecībā uz izmaksām

70 Vispirms ir jānorāda, ka Regula Nr. 2887/2000 neietver noteikumus, kas norādītu izmaksas, kuras ir jāņem vērā, izziņotajam operatoram piedāvājot tarifus par neierobežotu piekļuvi savam vietējam sakaru tīklam.

71 Tomēr, kā cita starpā tika norādīts šī sprieduma 67. punktā, no Regulas Nr. 2887/2000 vienpadsmitā apsvēruma kopā ar šīs regulas 3. panta 3. punktu izriet, ka izziņotais operators piedāvā tarifus par neierobežotu piekļuvi savam vietējam sakaru tīklam, orientējot tos uz izmaksām, kas jau ir radušās par vietējā sakaru tīkla ieviešanu, un ar saņemto samaksu tas nodrošina minētā tīkla saimniecisko pastāvēšanu.

- 72 No šiem noteikumiem izriet, ka, lai sniegtu neierobežotu piekļuvi savam vietējam sakaru tīklam citiem operatoriem, izziņotais operators citu starpā piedāvātajos tarīfos atsauca uz izmaksām saistībā ar veiktajiem ieguldījumiem. Līdz ar to, lai noteiktu tarīfus par neierobežotu piekļuvi vietējam sakaru tīklam, ir jāņem vērā izmaksas, kas izziņotajam operatoram radušās saistībā ar veiktajiem ieguldījumiem vietējo infrastruktūru ieviešanai.
- 73 Šo secinājumu apstiprina, pirmkārt, Direktīvas 97/33 IV pielikums, kurā kā piemērs ir sniegta atsauce uz atlīdzības par savstarpējo savienojumu elementiem, proti, faktisko atlīdzību, kas ir jāmaksā savstarpēji saistītiem dalībniekiem. Šajā pielikumā ir pieminēti izdevumi, kas ļauj segt praktisko savstarpējā savienojuma ieviešanu, īres izmaksas, kas nosedz pastāvīgu aprīkojuma un iekārtu izmantošanu, mainīgās izmaksas par papildu vai palīgpakalpojumiem, kā arī izmaksas saistībā ar datplūsmu.
- 74 Šajā sakarā šīs pašas direktīvas V pielikumā kā piemērs ir arī izmaksu saraksts, kas ir jāņem vērā, nosakot atlīdzību par savstarpējo savienojumu, un kas attiecas uz veiktajiem ieguldījumiem, it īpaši tādiem, kuros izmaksas ir pamatotas ar veiktajiem izdevumiem par savstarpējā savienojuma materiālu un sistēmu.
- 75 Šajos apstākļos iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai aprēķinātie procenti un amortizācija ir daļa no tām izmaksām, kuras ir jāņem vērā, nosakot tarīfus par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai atbilstoši Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā noteiktajam principam.
- 76 Pat ja iesniedzējtiesa savā jautājumā vispārīgi atsauca uz aprēķinātajiem procentiem un amortizāciju, no lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu, no strīdus

apstākļiem pamata lietā un no Tiesā iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka būtībā ir jāpārbauda, vai procenti par vietējo telekomunikāciju infrastruktūru ieviešanu ir daļa no šādām izmaksām.

77 Attiecībā uz procentiem par ieguldīto kapitālu, runa ir par izmaksām, kas jāņem vērā, nosakot tarifus par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai atbilstoši Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā noteiktajam principam. Šīs izmaksas atspoguļo par šo kapitālu saņemtus ieņēmumus, ja tie nebūtu ieguldīti vietējā sakaru līnijā.

78 Tāpat arī procenti par aizņēmumu, kas īstenībā atspoguļo izmaksas par parādiem saistībā ar veikto ieguldījumu vietējās sakaru līnijas ieviešanai.

79 Attiecībā uz pamatlīdzekļu, kas tika izmantoti vietējās sakaru līnijas izveidošanai, amortizāciju ir jāatzīst, ka šīs amortizācijas ņemšana vērā atļauj saprast šo aktīvu faktiskās vērtības samazināšanos un tās ir izziņotā operatora izmaksas.

80 Šajā sakarā ir jāprecizē, ka minētā amortizācija attiecas uz izziņotā operatora veikto ieguldījumu vietējās sakaru līnijas ieviešanai un līdz ar to tā ir saistīta ar ekspluatācijas izmaksām, kuras ir jāņem vērā atbilstoši Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā minētajam tarifācijas principam.

- 81 Šo atzinumu turklāt apstiprina Direktīvas 97/33 V pielikums, kurā ir paredzēts, ka starp tiem elementiem, kurus var ietvert izmaksu uzskaites sistēmā, ir grāmatvedības līgumi, kurus izmanto, lai nosegtu galveno nekustamā īpašuma kategoriju amortizācijas izmaksas.
- 82 Tāpat šajā nozīmē Ieteikuma 98/322 pielikuma par vadlīniju par grāmatvedības nodalīšanas ieviešanu 4. punktā ir atsauce uz ekspluatācijas izmaksām, un tajā amortizācijas izmaksas ir ietvertas izdevumos, proti, veiktajās izmaksās.
- 83 Šajā pašā Ieteikuma 98/322 pielikuma punktā ir arī noteikta izdevumu ieskaitīšanas procedūra, kas ir aprakstīta šī pielikuma 3. punktā, precizējot, ka šī procedūra ir spēkā attiecībā uz ekspluatācijas izdevumiem, kā arī ar ieguldījumiem saistītiem izdevumiem, un šajā sakarā tajā ir tieši pieminēta amortizācija, kas ir viena no ekspluatācijas izdevumu kategorijām.
- 84 No visiem šiem apsvērumiem izriet, ka uz otro jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka procenti saistībā ar ieguldīto kapitālu un pamatlīdzekļu, kas ir izmantoti vietējās sakaru līnijas ieviešanai, amortizācija ir daļa no tām izmaksām, kas ir jāņem vērā atbilstoši principam par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, kas ir paredzēta Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā.

Par trešā jautājuma a) daļu attiecībā uz izmaksu aprēķina bāzi

- 85 Iesniedzējtiesa lūdz Tiesu izteikt viedokli par jautājumu, vai izmaksu aprēķina bāzi, kas ir jāņem vērā, nosakot tarifus par neierobežotu piekļuvi vietējam sakaru tīklam,

veido aktīvu aizvietošanas vērtība pēc tam, kad no tās ir atskaitīta jau veiktās amortizācijas vērtība pirms novērtēšanas dienas, vai tikai pašreizējā aizvietošanas vērtība, kas ir izteikta novērtējuma dienā spēkā esošās cenās.

- ⁸⁶ Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai izmaksu aprēķina bāze ir pamatota ar tām izmaksām, kas atspoguļo operatora, kas nav izziņotais operators, īstenoto jaunas vietējās infrastruktūras būvniecību *ex nihilo*, lai sniegtu piekļuvi un līdzvērtīgus telekomunikāciju pakalpojumus (turpmāk tekstā — “pašreizējās izmaksas”), vai uz izziņotā operatora faktiski veiktajām izmaksām, ņemot vērā jau veikto amortizāciju (turpmāk tekstā — “sākotnējās izmaksas”).
- ⁸⁷ Tūlīt jāatzīst, ka Regulā Nr. 2887/2000 nav elementu par izmaksu aprēķina bāzi, kuri būtu jāņem vērā, nosakot tarifus par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai.
- ⁸⁸ Šajos apstākļos ir jāpārbauda, vai Direktīvā 97/33 un Direktīvā 98/10, kuru papildina Regula Nr. 2887/2000, ir norādes šajā sakarā.
- ⁸⁹ Pirmkārt, šajā sakarā *Deutsche Telekom*, Vācijas valdība un *Bundesrepublik Deutschland* kā dalībnieki pamata lietā uzskata, ka, lai gan nav norādes Regulā Nr. 2887/2000 un ITR direktīvās, kas ir piemērojamas pamata lietā, pastāv būtiskas norādes par izmaksu aprēķina metodi, saskaņā ar kurām Kopienų likumdevējs ir izvēlējis aprēķina metodi, kas ir pamatota ar pašreizējām izmaksām.

- 90 Šādas norādes izriet, pirmkārt, no Ieteikuma 98/195 6. punkta, kurā ir paredzēts, ka izmaksu ieskaitīšanā uz darbības nozaru pamata būtu jāņem vērā kārtējās, nevis sākotnējās izmaksas. No šī paša šī ieteikuma punkta izriet, ka ITR saviem izziņotajiem operatoriem nosaka termiņus, kuros jāievieš jaunas izmaksas, kas ir pamatotas ar kārtējām izmaksām, uzskaites sistēmas, ja šādas sistēmas vēl nav ieviestas.
- 91 Otrkārt, Ieteikuma 98/322 4. punktā ir paredzēts, ka tīkla aktīvu novērtēšana atbilstoši efektīva operatora tīkla aktīvu pašreizējai vai perspektīvajai vērtībai ir būtisks elements pašreizējo izmaksu uzskaites metodē.
- 92 Šajos apstākļos, treškārt, Ieteikumā 2000/417 tika apstiprinātas iepriekš minētās norādes, tā 1. panta 6. punktā paredzot, ka, piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējam sakaru tīklam orientāciju uz izmaksām, parasti būtu jāņem vērā pašreizējās izmaksas, proti, izmaksas, kādas tīkla novērtēšanas brīdī radīja modernas, līdzvērtīgas, efektīvas infrastruktūras izveidošana un šāda veida pakalpojuma sniegšana.
- 93 Šajā nozīmē, ceturtkārt, arī Paziņojuma 2000/C 272/10 6. punktā ar nosaukumu "Valsts pārvaldes iestāžu un valsts konkurences iestāžu pienākumi" ir atsauce uz tarifācijas sistēmu, kas ir pamatota ar pašreizējām izmaksām.
- 94 Atbildot uz šo argumentu, ir jāpamatojas uz Ieteikumu 2000/417, kas salīdzinājumā ar citiem iepriekš minētajiem ieteikumiem attiecas uz neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai un vienlaicīgi atsaucas arī uz Direktīvu 97/33 un Direktīvu 98/10. Pat ja ieteikumu mērķis nav izraisīt saistošas sekas, valsts tiesām ir jāņem vērā ieteikumi,

lai atrisinātu prāvas, kas tām ir iesniegtas, it īpaši, ja tās sniedz paskaidrojumus par valsts tiesību normu interpretāciju, kas ir pieņemtas ar mērķi nodrošināt to izpildi vai kuru mērķis ir papildināt saistošus Kopienu noteikumus (skat. 1989. gada 13. decembra spriedumu lietā C-322/88 *Grimaldi, Recueil*, 4407. lpp., 18. punkts, un 2003. gada 11. septembra spriedumu lietā C-207/01 *Altair Chimica, Recueil*, I-8875. lpp., 41. punkts). Ieteikuma 2000/417 1. panta 6. punktā kā princips ir paredzēta uz nākotni vērsta pieeja, kas pamatojas uz pašreizējām izmaksām. Kā izriet arī no šī noteikuma, šī pieeja ļaus iedrošināt taisnīgu un ilgstošu konkurenci un radīt jaunu pamudinājumu veikt ieguldījumus.

95 Tomēr no šī paša noteikuma skaidri izriet, ka nav izslēgta cita pieeja, kas pamatota ar sākotnējām izmaksām, it īpaši, lai novērstu konkurences traucējumu. Tādējādi ITR varēja ņemt vērā katru īpašo konkurences situāciju.

96 Otrkārt, *Deutsche Telekom*, Vācijas valdība un *Bundesrepublik Deutschland* kā prāvas dalībnieki pamata lietā uzskata, ka, pieņemot, ka no pamata lietā piemērojamā tiesiskā regulējuma neizriet, ka izmaksu aprēķina bāzei ir jāpamatojas uz pašreizējām izmaksām, telekomunikācijas nozares saimnieciskie apsvērumi jebkurā gadījumā, kā to parāda arī konkrētās dalībvalstīs attīstījusies prakse, par obligātu noteiktu tikai uz šīm izmaksām pamatotu aprēķina metodi.

97 Šajā sakarā ir jāuzskata, ka, ņemot vērā tehnoloģijas attīstību telekomunikāciju nozarē, nav izslēgts, ka konkrēto ieguldījumu — it īpaši to, kas ir saistīti ar ieviestā tīkla materiālu — pašreizējās izmaksas konkrētos gadījumos var būt zemākas par sākotnējām izmaksām.

98 No tā izriet, ka izziņotā operatora iespējas izmaksu aprēķina bāzi pamatot tikai uz savu ieguldījumu pašreizējām izmaksām faktiski ļauj viņam izvēlēties to, kas tam varētu sniegt iespēju noteikt tarifus par neierobežotu piekļuvi vietējam sakaru tīklam visaugstākajā līmenī, un neņemt vērā saņēmējiem labvēlīgos tarififikācijas elementus. Šajā sakarā izziņotais operators faktiski varētu neievērot normas par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām.

99 Tādējādi ir jāatzīst, ka tāda aprēķina metode, kas ir pamatota tikai ar pašreizējām izmaksām, nav vispiemērotākā metode, piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējam sakaru tīklam orientāciju uz izmaksām.

100 Treškārt, *Arcor* uzskata, ka par izmaksu aprēķina bāzi ir jāņem tikai sākotnējās izmaksas un nevis pašreizējās izmaksas, ja šajā pēdējā gadījumā saņēmējam Regulas Nr. 2887/2000 nozīmē būs pienākums samaksāt izziņotajam operatoram pārāk augstu cenu, ņemot vērā vietējo piekļuves infrastruktūru vecumu, turklāt pat tad, ja tīkls turpmāk varētu būt amortizēts.

101 Šajā sakarā vispirms ir jāatgādina, ka neierobežota piekļuve vietējai sakaru līnijai jaunajiem telekomunikāciju operatoriem, ja tiem nav savu infrastruktūru, ļauj konkurēt ar izziņotajiem operatoriem, izmantojot viņu infrastruktūras. Kā ir norādīts arī Regulas Nr. 2887/2000 sestajā apsvērumā, nav iespējams ātri atvērt telekomunikāciju nozari konkurencei, ja ir jāgaida, kamēr katrs attiecīgais operators ir spējīgs izveidot savas vietējās infrastruktūras.

- 102 Tieši lai novērstu jaunu konkurences traucējumu sakarā ar jaunu tīklu neesamību operatoriem, kas nav izziņotie operatori, Regula Nr. 2887/2000 ir paredzējusi neierobežotu piekļuvi vietējam sakaru tīklam.
- 103 Šajos apstākļos, otrkārt, ir jāatgādina, ka minētās regulas 3. panta 3. punktā paredzētā tarififikācijas norma atļauj vietējās sakaru līnijas nodrošinātājam nosegt ar to saistītās izmaksas, pieprasot saprātīgu samaksu, lai nodrošinātu vietējās piekļuves infrastruktūras ilgtermiņa attīstību un modernizāciju.
- 104 Līdz ar to, ja — kā uzskata *Arcor* — Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā paredzētās tarififikācijas piemērošanai izmaksu aprēķina bāze būtu pamatojama pamatota tikai ar sākotnējām izmaksām, kas iespējami, ievērojot tīkla vecumu, varētu likt ņemt vērā gandrīz pilnībā norakstītu tīklu un tāpēc varētu noteikt ļoti zemu tarifu, izziņotais operators nonāktu nelabvēlīgā situācijā.
- 105 Pirmkārt, tā pienākums būtu atvērt savu tīklu saviem konkurentiem un līdz ar to, iespējams, piekrist zaudēt daļu savu klientu.
- 106 Otrkārt, tā saņemtā samaksa par neierobežotas piekļuves vietējam sakaru tīklam sniegšanu neļautu tam gūt saprātīgu peļņu no darījuma, neaizmirstot — kā ir norādīts Regulas Nr. 2887/2000 vienpadsmitajā apsvērumā —, ka viņam ir pienākums nodrošināt vietējās infrastruktūras ilgtermiņa attīstību un modernizāciju.

- 107 Šajā sakarā ir jāpiebilst, ka jebkurā gadījumā izmaksas saistībā ar vietējās infrastruktūras uzturēšanu un modernizāciju tiek aprēķinātas pēc izziņotā operatora faktiskās pamatlīdzekļu vērtības.
- 108 No tā izriet, ka izmaksu aprēķina bāze, kura ir jāņem vērā, nosakot tarifus par neierobežotu piekļuvi vietējam sakaru tīklam, nevar būt pamatota tikai ar sākotnējām izmaksām, pretējā gadījumā izziņotais operators, salīdzinājumā ar saņēmēju, būtu nepamatoti nelabvēlīgā situācijā, ko Regula Nr. 2887/2000 tieši vēlas novērst. Šīs regulas mērķis ir atļaut vienlaicīgi gan saņēmējiem, gan izziņotajam operatoram darboties šajā tirgū, lai vidējā termiņā izveidotos normāla konkurence.
- 109 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Regulā Nr. 2887/2000 un attiecīgajās ITR direktīvās nav norādes par labu aprēķina metodei, kas ir pamatota tikai ar pašreizējām izmaksām vai tikai ar sākotnējām izmaksām, un ka, ja tiek ņemtas vērā tikai viena vai otra veida izmaksas, tas var būt pretrunā šīs regulas mērķim, proti, stiprināt konkurenci, nodibinot saskaņotus nosacījumus neierobežotai piekļuvei vietējam sakaru tīklam, lai veicinātu konkurētspējīgu plaša elektronisko telekomunikāciju pakalpojumu loka sniegšanu.
- 110 Šajos apstākļos neatkarīgi no iesniedzējtiesas atsauces uz pašreizējām izmaksām un sākotnējām izmaksām jāpārbauda, vai Direktīvā 97/33 un Direktīvā 98/10, kuru Regula Nr. 2887/200 vēlas pabeigt, pastāv citas norādes par izmaksu aprēķina bāzi.

- 111 Šajā sakarā ir jānorāda, ka atbilstoši Direktīvas 97/33 desmitajam apsvērumam tarifiem ir jāveicina produktivitāte un jābūt labvēlīgiem efektīvu un darboties spējīgu operatoru ienākšanai tirgū un tie nedrīkst būt zemāki nedz par to līmeni, kas ir noteikts, izmantojot ilgtermiņa papildu izmaksas un saskaņā ar izmaksu, kas ir pamatotas uz faktiskajām izmaksām, sadales un piešķiršanas metodēm, nedz lielāki par maksimālo līmeni, kas ir nosakāms, pamatojoties uz minētā savstarpējā savienojuma sniegšanas izmaksām.
- 112 Šajā nozīmē arī šīs pašas direktīvas 7. panta 2. punktā ir paredzēts, ka atlīdzībai par savstarpējo savienojumu ir jāatbilst pārskatāmības un orientācijas uz izmaksām principam un pierādīšanas, ka atlīdzība tiek noteikta pēc faktiskajām izmaksām, ieskaitot pieņemamus ienākumus no ieguldījumiem, pienākums ir iestādei, kas ar savām iekārtām sniedz savstarpējā savienojuma pakalpojumus.
- 113 Tāpat Direktīvas 97/33 IV pielikumā atlīdzība par savstarpējo savienojamību nozīmē faktisko atlīdzību, kura ir jāmaksā savstarpēji savienotajām personām.
- 114 Direktīvas 97/33 V pielikumā Kopienu likumdevējs atsauca uz “standarta izmantotām izmaksām” un, ja ir jānosaka izmaksu aprēķina metode, šajā pielikumā ir atsauce uz “jau segtām izmaksām”, kas ir pamatotas ar faktiski veiktām izmaksām materiāliem un sistēmām, un “plānotām izmaksām”, kas ir pamatotas ar materiālu vai sistēmu aizvietošanas izdevumu novērtējumu.
- 115 No iepriekš minētajiem noteikumiem izriet, ka princips par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām pieprasa, lai tiktu ņemtas vērā faktiskās izmaksas, proti, izziņotā operatora jau samaksātās izmaksas un plānotās izmaksas, kas ir pamatotas ar tīkla vai tā daļu aizvietošanas izdevumu novērtējumu.

- 116 Nepastāvot īpašam Kopienu tiesiskajam regulējumam, valsts pārvaldes iestādēm novērtējumā ir jādefinē aprēķina bāzes noteikšanas noteikumi, uz kuriem pamatojoties, jāņem vērā amortizācija.
- 117 Tādējādi atbilstoši Direktīvas 97/33 noteikumiem, ko piemēro arī vietējai sakaru līnijai Regulas Nr. 2887/200 ietvaros, izmaksu aprēķina metode var būt vienlaikus pamatota ar izziņotā operatora jau samaksātām izmaksām, kas nozīmē, ka par atskaites bāzi jāņem izmaksu sākotnējā vērtība, un ar plānotām izmaksām, kas neizslēdz kā atskaites bāzi ņemt vērā pašreizējo izmaksu vērtību.
- 118 Šajos apstākļos VPI ir jāaprēķina faktiskās izmaksas, kas ir jāņem vērā, piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām.
- 119 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka uz trešā jautājuma a) daļu ir jāatbild tādā veidā, ka, piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, kas paredzēts Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā, VPI, lai noteiktu izziņotā operatora izmaksu aprēķina bāzi, faktiskās izmaksas, proti, izziņotā operatora jau samaksātās izmaksas, kā arī plānotās izmaksas, vajadzības gadījumā var pamatot ar tikla vai tā daļu aizvietošanas izdevumu novērtējumu.

Par trešā jautājuma b) un c) daļu attiecībā uz izmaksu pamatojumu

- 120 Ar sava trešā jautājuma b) daļu iesniedzējtiesa lūdz Tiesu noteikt, vai vērā ņemamām izmaksām tarifācijas principa piemērošanas ietvaros, kas paredzētas Regulas

Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā, ir jābūt pamatotām ar pilnīgiem un skaidriem grāmatvedības dokumentiem.

- ¹²¹ Negatīvas atbildes gadījumā uz šo jautājumu iesniedzējtiesa trešā jautājuma c) daļā jautā, vai minētās izmaksas var pamatot ar novērtējumu, kas ir pamatots ar izmaksu analītisko augšupvērsto vai lejupvērsto modeli. Šajā sakarā iesniedzējtiesa arī lūdz Tiesu cita starpā noteikt metodoloģiskās prasības šim novērtējumam.

— Par trešā jautājuma b) daļu attiecībā uz grāmatvedības dokumentiem

- ¹²² Attiecībā uz vērā ņemamo izmaksu pamatojumu ar pilnīgiem un skaidriem grāmatvedības dokumentiem tarifkācijas principa piemērošanas ietvaros, kas paredzēts Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punkts, ir jākonstatē, ka šī regula, kā arī Direktīva 97/33 un Direktīva 98/10 neparedz noteikumus šajā sakarā.

- ¹²³ *Arcor* uzskata, ka Direktīvas 97/33 V pielikumā ir norādes uz to, ka Kopienas likumdevējs vēlas nodrošināt tādas izmaksu uzskaites sistēmas ieviešanu, kas ir pamatota ar detalizētiem dokumentiem, lai izziņotais operators nevarētu neievērot šo sistēmu, nosūtot nepilnīgus un neskaidrus grāmatvedības dokumentus, un lai VPI nav jāizmanto izmaksu uzskaitē teorētiski modeļi.

- 124 Pieņemot, ka šāds ir šis gadījums un šajā sakarā nepastāvot nevienam tiešam noteikumam, tikai no Direktīvas 97/33 V pielikuma nevar secināt, ka visos gadījumos pastāv pienākums ar pilnīgiem un skaidriem dokumentiem pamatot izmaksas, kas ir ņemtas vērā, piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām.
- 125 Šajā sakarā ir jānorāda, ka Regulas Nr. 2887/2000 4. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts, ka VPI ir tiesības, lai īstenotu šo regulu, lūgt izziņotajiem operatoriem tai iesniegt atbilstošu informāciju.
- 126 Tādējādi saskaņā ar šo noteikumu VPI var lūgt informāciju, pat ja runa ir par pamatojošiem dokumentiem saistībā ar izmaksām, kas ir ņemtas vērā, piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, kas paredzēts Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā.
- 127 No iepriekš minētā izriet, ka uz trešā jautājuma b) daļu ir jāatbild tādējādi, ka atbilstoši Regulas Nr. 2887/2000 4. panta 2. punkta b) apakšpunktam VPI var lūgt izziņotajam operatoram tai iesniegt attiecīgu informāciju par dokumentiem, kas pamato izmaksas, kuras ir ņemtas vērā, piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām. Tā kā Kopienas tiesībās nav paredzēts noteikums par pārbaudāmiem grāmatvedības dokumentiem, tikai VPI atbilstoši piemērojamam likumam ir jāpārbauda, vai izmaksu uzskaites vajadzībām iesniegtie dokumenti ir vispiemērotākie.

— Par trešā jautājuma c) daļu attiecībā uz analītiskajiem izmaksu modeļiem

- 128 Attiecībā uz izmaksu analītiskajiem modeļiem vispirms ir jāatgādina, ka augšupvērstajā izmaksu analītiskajā modeli, ko sauc arī par “bottom up” modeli, ir jāņem vērā ieguldījumu jauna tīkla būvniecībā pašreizējā vērtība. Šis modelis pamatojas uz izmaksām, kuras varēja rasties operatoram, lai iegādātos un izmantotu savu tīklu. Savukārt lejupvērstais modelis, ko sauc arī par “top down” modeli, ir pamatots uz izziņotā operatora reālajām izmaksām.
- 129 Šajā sakarā uzreiz ir jāatzīst, ka ne Regula Nr. 2887/2000, ne Direktīva 97/33 un Direktīva 98/10 neietver konkrētas un saskaņotas norādes par iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu.
- 130 Turklāt Ieteikuma 98/322 piektajā apsvērumā ir norādīts, ka augšupvērstie saimnieciskie modeļi tiek pilnveidoti, tajā pašā laikā saglabājot trūkumus, un tādējādi ir iesacīts, lai augšupvērstā un lejupvērstā pieeja nākotnē tiktu satuvinātas.
- 131 Tādējādi no Regulas Nr. 2887/2000 un no pamata lietā piemērojamiem ITR tekstiem izriet, ka nepastāv norādes, kuru mērķis būtu juridiski pietiekamā veidā ļaut Kopienu likumdevējam izvēlēties augšupvērsto vai lejupvērsto uzskaites modeli.
- 132 Nepastāvot citiem precizējumiem, ir jāatzīst, ka Kopienu tiesības, pamatojoties uz piemērojamam tiesībām, dod VPI izvēli izmantot izmaksu uzskaites metodes, kas tām šķiet vispiemērotākās katrā gadījumā.

133 Šajos apstākļos nav jāatbild uz tālāko iesniedzējtiesas jautājumu par novērtējuma, kas ir pamatots uz augšupvērsto vai lejupvērsto izmaksu uzskaites analītisko modeli, metodoloģiskām prasībām.

134 Tādējādi uz trešā jautājuma c) daļu ir jāatbild, ka Kapienu tiesības pieļauj gadījumu, ka, piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, ja nepastāv pilnīgi un skaidri grāmatvedības dokumenti, VPI nosaka izmaksas, pamatojoties uz augšupvērsto vai lejupvērsto izmaksu uzskaites analītisko modeli.

Par pirmo jautājumu attiecībā uz principa par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām piemērošanas jomu

135 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Regulas Nr. 2887/2000 1. panta 4. punkts ir jāsaprot tādā nozīmē, ka princips par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, kas paredzēts minētās regulas 3. panta 3. punktā, ir minimālā prasība, ko nedrīkst izslēgt no dalībvalstu tiesību aktiem par sliktu saņēmējiem.

136 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka atbilstoši Regulas Nr. 2887/2000 1. panta 4. punktam šī regula neskar dalībvalstu tiesības uzturēt vai ieviest Kopienas tiesību aktiem atbilstīgus pasākumus, kas satur sīkāk izstrādātus nosacījumus nekā paredzēts šajā regulā un/vai kas ir ārpus šīs regulas jomas, cita starpā, attiecībā uz citiem piekļuves veidiem vietējai infrastruktūrai.

- 137 Runājot par šīs pašas regulas 3. panta 3. punktu, arī ir jāatgādina, ka tas tikai vispārīgā veidā paziņo, ka izziņotie operatori tarifus par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientē uz izmaksām, sīkāk neprecizējot.
- 138 Ņemot vērā iepriekš minēto Regulas Nr. 2887/2000 noteikumu saturu un pamata lietas faktiskos apstākļus, ir jāatzīst, ka ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā Tiesai, vai detalizēti valsts pasākumi, kas ir pieņemti atbilstoši šīs regulas 1. panta 4. punktam, var padarīt par nepiemērojamu principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, kas paredzēts minētās regulas 3. panta 3. punktā.
- 139 Šajā sakarā ir jāprecizē, pirmkārt, ka Regulas Nr. 2887/2000 1. panta 4. punkts, protams, atstāj iespēju dalībvalstīm uzturēt vai ieviest pasākumus, kas ietver detalizētākus noteikumus par tiem, kas jau ir šajā regulā, un it īpaši tādus, kas attiecas uz principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām.
- 140 Šāds noteikums tomēr nav interpretējams tā, ka tas sniedz dalībvalstīm tiesības atkāpties no minētā principa, saglabājot vai pieņemot valsts pasākumus.
- 141 No Regulas Nr. 2887/2000 1. panta 4. punkta redakcijas izriet, ka šis noteikums atļauj attiecīgajai dalībvalstij ar sīkāk izstrādātiem valsts nosacījumiem papildināt attiecīgos šīs regulas noteikumus, šajā gadījumā tos, kas attiecas uz principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, un nevis no tiem atkāpties.

- 142 Tiesības, ko attiecīgai dalībvalstij piedāvā Regulas Nr. 2887/2000 1. panta 4. punkts, rodas, ņemot vērā — kā arī ir norādīts šī sprieduma 48. un 49. punktā —, ka šī regula neietver konkrētus elementus attiecībā uz šī principa definīciju.
- 143 Līdz ar to tiesības uzturēt vai ieviest pasākumus ar detalizētiem noteikumiem, kas ir atzīts Regulas Nr. 2887/2000 1. panta 4. punktā, atļauj dalībvalstīm valsts tiesību aktos paredzēt noteikumus, ar kuriem tiek konkretizēts princips par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, ar nosacījumu, ka tie atbilst minētās regulas 1. panta 4. punktā noteiktajām robežām.
- 144 Turklāt ir jāatgādina, ka šī regula tika pieņemta, kā tas ir norādīts tās četrpadsmitajā apsvērumā, ievērojot Līguma 5. punktā norādīto subsidiaritātes principu, un tikai šajos apstākļos ir skaidri norādīts, ka dalībvalstis saglabā iespēju ieviest īpašas normas šinī jomā.
- 145 Turklāt jāprecizē, ka pamata lietas dalībnieki, iesniedzot apsvērumus Tiesā, nenorādīja argumentu, saskaņā ar kuru principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām varētu nepiemērot Regulas Nr. 2887/2000 1. panta 4. punkta noteikumu dēļ, jo pamata lietā piemērojamie valsts noteikumi, proti, *TKG* 1996 24. pants, kā arī *TEntgV* 2. un 3. pants, ir šī principa detalizēta piemērošana.
- 146 Tieši otrādi, tika apgalvots, ka pamata lietā minētais tarififikācijas princips ir jākonkretizē valsts tiesību noteikumos rīcības brīvības ietvaros, kura šajā jautājumā ir dalībvalstīm, un ka jebkurā gadījumā šī rīcības brīvība šajā lietā nav pārsniegta.

147 Šajos apstākļos, otrkārt, rodas jautājums, vai pamata lietā minētie valsts tiesību noteikumi, piemēram, *TKG* 1996 24. pants, kā arī *TEntgV* 2. un 3. pants, ir sīkāk izstrādāti nosacījumi Regulas Nr. 2887/2000 1. panta 4. punkta izpratnē.

148 Neapšaubāmi, šāda minēto valsts noteikumu interpretācija var būt pamatā secinājumam, ka runa ir par sīkāk izstrādātiem nosacījumiem minētās regulas 1. panta 4. punkta izpratnē.

149 Šie valsts tiesību noteikumi, ievērojot Kopienu tiesības, īsteno principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām ar attiecīgu tehnisku pasākumu palīdzību, it īpaši attiecībā uz atlīdzību un dokumentiem, kuri jāiesniedz uzņēmumam, kas iesniedza lūgumu par tarifu apstiprināšanu.

150 No iepriekš minētā izriet, ka uz pirmo jautājumu ir jāatbild tā, ka dalībvalstīm Regulas Nr. 2887/2000 1. panta 4. punktā piešķirtā iespēja pieņemt sīkāk izstrādātus nosacījumus nevar izraisīt to, ka netiek piemērots princips par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, kuru nosaka minētās regulas 3. panta 3. punkts.

Par trešā jautājuma e) daļu attiecībā uz VPI rīcības brīvību, piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām

151 Jāatgādina, ka Regulas Nr. 2887/2000 4. panta ar nosaukumu “VPI veiktā uzraudzība” 1. punktā ir paredzēts, ka VPI nodrošina, ka tarifi par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai veicina godīgu un ilgtspējīgu konkurenci.

- 152 Šajā sakarā šī paša panta 2. punktā ir norādīts, ka VPI ir tiesības, pirmkārt, veikt izmaiņas standartpiedāvājumā neierobežotai piekļuvei vietējai sakaru līnijai un saistītajām iekārtām, tostarp cenu izmaiņas, ja šādas izmaiņas ir pamatotas, un, otrkārt, pieprasīt, lai izziņotie operatori iesniegtu informāciju, kas ir nepieciešama šīs regulas ieviešanai.
- 153 No šiem noteikumiem izriet, ka VPI ir plašas pilnvaras, lai iejauktos dažādos tarififikācijas par neierobežotas piekļuves sniegšanu vietējai sakaru līnijai aspektos, un pat tiesības grozīt cenas, kas ir piedāvātie tarifi.
- 154 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka atbilstoši Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punkta paredzētajam principam tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai līmenis ir jānosaka, orientējoties uz faktiskajām izmaksām, proti, izziņotā operatora jau segtajām izmaksām un plānotām izmaksām.
- 155 Šajos apstākļos no tā izriet, ka plašās pilnvaras, ko Regula Nr. 2887/2000 atzīst VPI attiecībā uz tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai aspektu novērtēšanu, attiecas arī uz izziņotā operatora segto izmaksu novērtēšanu.
- 156 Līdz ar to ir jāatzīst, ka VPI plašās pilnvaras atbilstoši Regulai Nr. 2887/2000 attiecas arī uz vērā ņemamajām izmaksām, piemēram, procentiem par ieguldīto kapitālu un pamatlīdzekļu amortizāciju, to aprēķina bāzi, kā arī minēto izmaksu uzskaiti pamatojošiem modeļiem.

157 Turklāt jāprecizē, ka no minētās regulas 4. panta 2. punkta arī izriet, ka tām ar šiem noteikumiem atzīto plašo pilnvaru ietvaros VPI ir arī kompetence veicināt kontroles procedūru pār tarifiem par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai tādā veidā, ka tās var pieprasīt informāciju attiecībā uz veiktajām izmaksām, piemērojot principu par tarifu orientāciju uz izmaksām.

158 No tā izriet, ka Regula Nr. 2887/2000 sniedz VPI ne tikai plašas pilnvaras, bet arī atbilstošus līdzekļus, tām ļaujot efektīvi pārbaudīt minētās regulas 3. panta 3. punktā paredzētā principa labu piemērošanu.

159 Tādējādi uz trešā jautājuma e) daļu ir jāatbild, ka no Regulas Nr. 2887/2000 4. panta 1. un 2. punkta izriet, ka, pārbaudot izziņoto operatoru tarifus par neierobežotas piekļuves sniegšanu to vietējo sakaru līnijai no minētās regulas 3. panta 3. punktā noteiktā tarififikācijas principa viedokļa, VPI ir plašas pilnvaras, kuras ietver šo tarifu dažādo aspektu novērtēšanu līdz pat cenas grozīšanai, kas ir piedāvāto tarifu grozīšana. Šis plašās pilnvaras attiecas arī uz izziņoto operatoru veiktajām izmaksām, piemēram, procentiem par ieguldīto kapitālu un nekustamā īpašuma aktīvu amortizāciju, to aprēķina bāzi, kā arī minēto izmaksu uzskaiti pamatojošiem modeļiem.

Par trešā jautājuma d) un f)–h) daļu attiecībā uz procesuālajiem aspektiem saistībā ar principa par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām piemērošanu

160 Iesniedzējtiesa lūdz Tiesu, pirmkārt, izteikt viedokli par VPI lēmumu attiecībā uz Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā minētā tarififikācijas principa piemērošanu pārbaudi tiesā.

161 Otrkārt, iesniedzējtiesa lūdz Tiesu lemt par iespēju telekomunikāciju operatoriem, kas var tikt uzskatīti par saņēmējiem Regulas Nr. 2887/2000 izpratnē, proti, trešajām personām — konkurentiem, kas darbojas telekomunikāciju jomā, apstrīdēt VPI lēmumus, ar kuriem tiek apstiprināti izziņoto operatoru tarifi par piekļuves nodrošināšanu to vietējam sakaru tīklam.

162 Šajā kontekstā, treškārt un pēdējokārt, rodas jautājums, kam procesā tiesā vai Regulas Nr. 2887/2000 4. pantā paredzētajā uzraudzības procedūrā ir pierādīšanas pienākums par principa par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, uz kuru ir atsauce minētās regulas 3. panta 3. punktā, ievērošanu.

Par trešā jautājuma d) daļu attiecībā uz pārbaudes tiesā apjomu

163 Vispirms ir jāatzīst, ka ne Regula Nr. 2887/2000, ne ITR direktīvas neparedz saskaņot valsts tiesību normas par piemērojamo tiesas procesu, nedz arī šajā sakarā pārbaudes tiesā apjomu katrā gadījumā.

164 Šajā jautājumā Vācijas valdība, *Bundesrepublik Deutschland* kā puse pamata lietā un *Deutsche Telekom* norāda uz argumentu no judikatūras, saskaņā ar kuru, ja Kopienas tiesības atzīst Kopienas iestādēm lielu rīcības brīvību, lai veiktu sarežģītus saimnieciskus vērtējumus, ko tās veic konkrētajā jomā, tad iespējamā pārbaudē tiesā tiek pārbaudīts tikai tas, vai procesuālās darbības nav acīmredzami kļūdainas, vai nav notikusi pilnvaru nepareiza izmantošana, vai arī šī iestāde nav acīmredzami pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas (skat., it īpaši 1999. gada 21. janvāra spriedumu

lietā C-120/97 *Upjohn, Recueil*, I-233. lpp., 34. punkts, kā arī 2005. gada 9. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-211/03, C-299/03 un no C-316/03 līdz C-318/03 *HLH Warenvertrieb* un *Orthica*, Krājums, I-5141. lpp., 75. punkts).

165 Ar analogijas palīdzību piemērojot šo judikatūru pamata lietai, tiek apgalvots, ka VPI veiktie novērtējumi par tarifkācijas principa, kas paredzēts Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā, piemērošanu, proti, novērtējumi attiecībā uz vērā ņemamām izmaksām, to aprēķinu un pamatojumu grāmatvedībā gadījumā, ja tiek veikts fiktīvs vietējo telekomunikāciju infrastruktūras novērtējums, ir sarežģīts saimniecisks vērtējums, un tādēļ pārbaudei valsts tiesā arī būtu jābūt ierobežotai.

166 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka atbilstoši judikatūrai, ja Kopienų tiesiskā regulējuma trūkuma dēļ šajā jautājumā katras dalībvalsts tiesību sistēmai ir jānosaka kompetentās tiesas un tiesvedības procesuālie noteikumi, kam jānodrošina to tiesību aizsardzība, kuras lietas dalībniekiem piešķir Kopienų tiesības; tomēr, no vienas puses, šie noteikumi nedrīkst būt mazāk labvēlīgi par tiem, kas attiecas uz līdzīgām iekšēja rakstura prasībām (līdzvērtības princips), un, no otras puses, tie nedrīkst padarīt praktiski neiespējamu vai pārmērīgi grūtu to tiesību īstenošanu, kas izriet no Kopienų tiesību sistēmas (efektivitātes princips) (skat. 2004. gada 17. jūnija spriedumu lietā C-30/02 *Recheio–Cash & Carry*, Krājums, I-6051. lpp., 17. punkts, un 2007. gada 7. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-222/05–C-225/05 *van der Weerd* u.c., Krājums, I-4233. lpp., 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

167 Šajā kontekstā ir jānorāda, ka no Regulas Nr. 2887/2000 vienpadsmitā apsvēruma, kā arī no minētās regulas 3. panta 2. un 3. punkta un 4. panta 3. punkta, kā pareizi uzskata *Arcor* un vispārīgākā kontekstā — arī Lietuvas valdība, izriet, ka VPI ir jānodrošina tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai piemērošana pārskatāmos, taisnīgos un nediskriminējošos apstākļos.

- 168 Līdz ar to valsts tiesai ir jānodrošina to pienākumu ievērošana, kas izriet no Regulas Nr. 2887/2000 attiecībā uz neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai atbilstoši noteikumiem, kuri ir saskaņā ar minētās regulas 3. panta 3. punktā noteikto tarififikācijas principu, to visu darot iepriekš minētajos apstākļos.
- 169 No tā izriet, ka Kopienas tiesībās nav paredzētas nekādas normas, atbilstoši kurām dalībvalstīm ir jāparedz konkrēta kontroles veida ieviešana attiecībā uz VPI lēmumiem par izziņotā operatora tarifiem par piekļuvi tā vietējai sakaru līnijai.
- 170 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka uz trešā jautājuma d) daļu ir jāatbild, ka tikai dalībvalstīm tām esošās procesuālās neatkarības ietvaros ir jānosaka, ievērojot tiesiskās aizsardzības līdzvērtības un efektivitātes principu, kompetentā tiesa, strīda raksturs un tādēļ arī tiesas kontroles noteikumi attiecībā uz VPI lēmumiem, ar ko tiek apstiprināti izziņoto operatoru tarifi par neierobežotu piekļuvi to vietējām sakaru līnijām. Šajos apstākļos valsts tiesai ir jānodrošina, ka no Regulas Nr. 2887/2000 izrietošie pienākumi saistībā ar neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai atbilstoši noteikumiem, kas ir saskaņā ar minētās regulas 3. panta 3. punktā minēto tarififikācijas principu, tiek faktiski ievēroti un tas tiek darīts uz pārskatāmiem, godīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem.

Par trešā jautājuma f) daļu attiecībā uz tiesībām pārsūdzēt VPI lēmumus saistībā ar izziņoto operatoru tarifiem par neierobežotu piekļuvi to vietējai sakaru līnijai

- 171 Trešā jautājuma f) daļas ietvaros Tiesai būtībā tiek lūgts, lai tā pārbauda, vai saņēmēji Regulas Nr. 2887/2000 nozīmē var apstrīdēt VPI lēmumus, ar kuriem tiek apstiprināti izziņoto operatoru tarifi par neierobežotu piekļuvi to vietējai sakaru līnijai atbilstoši prasībām par tarifu orientāciju uz izmaksām.

172 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāpārbauda atbilstošais tiesiskais regulējums, kurā ietilpst Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punkts.

173 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka atbilstoši Direktīvas 90/387 5.a panta 3. punktam dalībvalstis garantē, ka valsts līmenī pastāv pienācīgs mehānisms, lai persona, uz kuru attiecas VPI lēmums, varētu celt prasību no ieinteresētajām pusēm neatkarīgā instancē.

174 Minētā norma ir efektīvas tiesas aizsardzības principa izpausme, kas ir vispārējais Kopienu tiesību princips, kurš izriet no kopējām dalībvalstu konstitucionālajām tradīcijām un kuram ir veltīti Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. un 13. pants, kas ir parakstīta 1950. gada 4. novembrī Romā un atbilstoši kurai dalībvalstu pienākums ir nodrošināt no Kopienu tiesībām izrietošo personas tiesību aizsardzību tiesā (skat. pēc analogijas 2008. gada 21. februāra spriedumu lietā *C-426/05 Tele2 Telecommunication*, Krājums, I-685. lpp., 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

175 Ņemot vērā, ka VPI lēmumam, kas ir pieņemts saistībā ar Regulas Nr. 2887/2000 4. pantu, ir piemērojams Direktīvas 90/387 5.a panta 3. punkts, šī direktīva pieprasa, lai valsts tiesībās tiek paredzēti adekvāti mehānismi, kas ļautu “personai, uz kuru attiecas lēmums” vērsties neatkarīgā instancē. Šī garantija ir gan minētā lēmuma adresātam, gan saņēmējam Regulas Nr. 2887/2000 izpratnē.

176 No trešo personu tiesību iesniegt prasību viedokļa ir jāatzīst, ka saņēmējs, tā kā tas nav VPI lēmuma adresāts, iegūst “personas, uz kuru attiecas lēmums” statusu, ja tā

tiesības ir potenciāli skartas ar šādu lēmumu, pirmkārt, tā satura dēļ un, otrkārt, šī lietas dalībnieka veikto vai plānoto darbību dēļ (skat. pēc analogijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Tele2 Telecommunication*, 39. punkts).

- 177 Pamata lietā ir jāatzīst, ka, tā kā *Arcor* ir noslēgusi ar izziņoto operatoru līgumu par piekļuvi vietējām sakaru līnijām pamata lietā, tā ir persona, uz kuru attiecas lēmums Direktīvas 90/387/EEK 5.a panta 3. punkta izpratnē, jo VPI lēmums par prasībām tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientācijas uz izmaksām jomā ietekmē tās — kā šīs līgumslēdzējas puses — tiesības. Tomēr ir jāprecizē, ka tādas līgumsaistības kā tās, kas pastāv šajā lietā, nav nepieciešamas, lai šāds lēmums potenciāli skartu saņēmēja tiesības.
- 178 No iepriekš minētā izriet, ka uz trešā jautājuma f) daļu ir jāatbild tādējādi, ka Regulas Nr. 2887/2000 4. panta 1. punkts kopā ar Direktīvas 90/387 5.a panta 3. punktā ir pieprasīts, lai valsts tiesas interpretē un piemēro iekšējās procesuālās normas, kas reglamentē tiesību iesniegt prasību izmantošanu tādējādi, ka VPI lēmumu, ar kuru apstiprina tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai, var apstrīdēt tiesā ne tikai šāda lēmuma adresāts uzņēmums, bet arī saņēmēji minētās direktīvas izpratnē, kuru tiesības, iespējams, tiks skartas ar šo lēmumu.

Par trešā jautājuma g) un h) daļu attiecībā uz pierādīšanas pienākumu

- 179 Ar savu trešā jautājuma g) un h) daļu iesniedzējtiesa lūdz Tiesu noteikt, kam ir pierādīšanas pienākums par principa par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru

linijai orientāciju uz izmaksām ievērošanu uzraudzības procedūras ietvaros, kura paredzēta Regulas Nr. 2887/2000 4. pantā, vai tiesas procesa gadījumā, kas ir iesākts pret VPI lēmumu, ar ko tiek apstiprināti šie izziņotā operatora tarifi.

180 Pirmkārt, attiecībā uz pierādīšanas pienākumu par principa par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru linijai orientāciju uz izmaksām ievērošanu uzraudzības procedūras ietvaros, kura paredzēta Regulas Nr. 2887/2000 4. pantā, vispirms ir jāatzīst, ka šī regula, tāpat kā Ieteikums 2000/417, neietver nevienu noteikumu šajā sakarā.

181 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai norādi šajā sakarā var secināt no ITR direktīvām.

182 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Direktīvas 97/33 7. panta 2. punktā ir paredzēts, ka pierādīšanas pienākums par to, ka atlīdzība ir noteikta pēc faktiskajām izmaksām, ir iestādei, kas nodrošina savstarpējo savienojumu ar tās iekārtām.

183 No tā izriet, ka šajā direktīvā ir noteikumi, kas atļauj uzskatīt, ka administratīvā procesā, kurā tiek sniegta atļauja saņemt atlīdzību, izziņotajam operatoram ir jāiesniedz kvantitatīvi pierādījumi, uz kuriem ir pamatots viņa tarifu piedāvājums.

184 Papildus šim konstatējumam, kas ir konstants visā ITR, ir arī jānorāda, ka neierobežotas piekļuves vietējam sakaru tīklam ietvaros, pirmkārt, izziņotajam operatoram savi tarifi ir jānodod apstiprināšanai VPI un ka, otrkārt, viņš ir vienīgais, kas var sniegt informāciju par izmaksām saistībā ar viņa tīkla ieviešanu.

185 Šajos apstākļos un, tā kā elementi, uz kuriem pamatojas piedāvātie tarifi, attiecas pirmām kārtām uz izziņoto operatoru, jāsecina, ka viņa pienākums uzraudzības procedūras ietvaros, kas paredzēta Regulas Nr. 2887/2000 4. pantā, ir iesniegt pierādījumus par to, ka princips par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru linijai orientāciju uz izmaksām ir ievērots.

186 Savukārt šis konstatējums neattiecas uz saņēmējiem Regulas Nr. 2887/2000 izpratnē.

187 Tā kā Kapienu tiesības neparedz nevienu normu par pierādīšanas pienākumu attiecībā uz principa par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru linijai orientāciju uz izmaksām ievērošanu uzraudzības procedūras ietvaros, dalībvalstu pienākums ir atbilstoši to procesuālajām normām uzraudzības procedūras ietvaros, kas ir paredzēta Regulas Nr. 2887/2000 4. pantā, noteikt piemērojamos noteikumus, ieskaitot šī pierādīšanas pienākuma sadali starp VPI, kas ir pieņēmusi lēmumu, ar kuru ir apstiprināti izziņotā operatora tarifi, un saņēmēju, kas apstrīd šo lēmumu.

188 Otrkārt, attiecībā uz pierādīšanas pienākumu par principa par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru linijai orientāciju uz izmaksām ievērošanu tiesas procesa ietvaros, kas ir iesākts pret VPI iestādes lēmumu, ar kuru minētie izziņotā operatora tarifi ir apstiprināti, jāprecizē, ka šajā sakarā nav precizējuma ne Regulā Nr. 2887/2000, ne ITR.

189 No tā izriet, ka, tā kā Kapienu tiesības neparedz nevienu normu par pierādīšanas pienākumu attiecībā uz minētā principa ievērošanu šāda tiesas procesa ietvaros, tad dalībvalstu pienākums ir atbilstoši to procesuālajām normām noteikt piemērojamos pierādīšanas noteikumus, ieskaitot šī pierādīšanas pienākuma sadali starp VPI, kas ir

pieņēmusi lēmumu, ar kuru ir apstiprināti izziņotā operatora tarifi, un saņēmēju, kas apstrīd šo lēmumu.

¹⁹⁰ Šajā sakarā ir jāprecizē, ka šo dalībvalstīm rezervēto kompetenci nevar īstenot, neievērojot Kopienu tiesiskās aizsardzības efektivitātes un līdzvērtības principus.

¹⁹¹ No judikatūras izriet, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka pierādīšanas noteikumi, it īpaši normas par pierādīšanas pienākuma sadali, kas ir piemērojamas prasībām par prāvām saistībā ar Kopienu tiesību pārkāpumu, pirmkārt, nedrīkst būt mazāk labvēlīgi par tiem, kas attiecas uz līdzīgām iekšēja rakstura prasībām, un, no otras puses, tie nedrīkst padarīt praktiski neiespējamu vai pārmērīgi grūtu to tiesību īstenošanu, kas izriet no Kopienu tiesību sistēmas (skat. 2000. gada 3. februāra spriedumu lietā C-228/98 *Dounias, Recueil*, I-577. lpp., 69. punkts un tajā minētā judikatūra).

¹⁹² No iepriekš minētā izriet, ka uz trešā jautājuma g) un h) daļu ir jāatbild, ka Regula Nr. 2887/2000 ir jāinterpretē tā, ka uzraudzības procedūras laikā par neierobežotas piekļuves vietējai sakaru līnijai tarifikāciju, ko veic VPI atbilstoši minētās regulas 4. pantam, izziņotā operatora pienākums ir iesniegt pierādījumus, ka šie tarifi atbilst tarifu orientācijas uz izmaksām principam. Savukārt dalībvalstīm ir jānosaka pierādīšanas pienākuma sadale starp VPI, kas ir pieņēmusi lēmumu, ar kuru ir apstiprināti izziņotā operatora tarifi, un saņēmēju, kas apstrīd šo lēmumu. Tāpat dalībvalstu pienākums ir atbilstoši to procesuālajām normām, kā arī ievērojot Kopienu tiesiskās aizsardzības efektivitātes un līdzvērtības principus noteikt šī pierādīšanas pienākuma sadales noteikumus, pārsūdzot tiesā VPI lēmumu, ar kuru ir apstiprināti izziņotā operatora tarifi par neierobežotu piekļuvi tā vietējo sakaru līnijai.

Par tiesāšanās izdevumiem

193 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturrtā palāta) nospiež:

- 1) procenti saistībā ar ieguldīto kapitālu un pamatlīdzekļu, kas ir izmantoti vietējās sakaru līnijas ieviešanai, amortizācija ir daļa no tām izmaksām, kas ir jāņem vērā atbilstoši principam par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, kas ir paredzēta Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regulas (EK) Nr. 2887/2000 par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai 3. panta 3. punktā;
- 2) piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai orientāciju uz izmaksām, kas paredzēta Regulas Nr. 2887/2000 3. panta 3. punktā, valsts pārvaldes iestādes, lai noteiktu izziņotā operatora izmaksu aprēķina bāzi, faktiskās izmaksas, proti, izziņotā operatora jau samaksātās izmaksas, kā arī plānotās izmaksas, vajadzības gadījumā var pamatot ar tikla vai tā daļu aizvietošanas izdevumu novērtējumu;
- 3) atbilstoši Regulas Nr. 2887/2000 4. panta 2. punkta b) apakšpunktam valsts pārvaldes iestāde var lūgt izziņotajam operatoram tai iesniegt attiecīgu

informāciju par dokumentiem, kas pamato izmaksas, kuras ir ņemtas vērā, piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru linijai orientāciju uz izmaksām. Tā kā Kopienu tiesībās nav paredzēts noteikums par pārbaudāmiem grāmatvedības dokumentiem, tikai valsts pārvaldes iestādēm atbilstoši piemērojamam likumam ir jāpārbauda, vai izmaksu uzskaites vajadzībām iesniegtie dokumenti ir vispiemērotākie;

- 4) Kopienu tiesības pieļauj gadījumu, ka, piemērojot principu par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru linijai orientāciju uz izmaksām, ja nepastāv pilnīgi un skaidri grāmatvedības dokumenti, valsts pārvaldes iestādes nosaka izmaksas, pamatojoties uz augšupvērsto vai lejupvērsto izmaksu uzskaites analitisko modeli;

- 5) dalībvalstīm Regulas Nr. 2887/2000 1. panta 4. punktā piešķirtā iespēja pieņemt sīkāk izstrādātus nosacījumus nevar izraisīt to, ka netiek piemērots princips par tarifu par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru linijai orientāciju uz izmaksām, kuru nosaka minētās regulas 3. panta 3. punkts;

- 6) no Regulas Nr. 2887/2000 4. panta 1. un 2. punkta izriet, ka, pārbaudot izziņoto operatoru tarifus par neierobežotas piekļuves sniegšanu to vietējo sakaru linijai no minētās regulas 3. panta 3. punktā noteiktā tarifācijas principa viedokļa, valsts pārvaldes iestādēm ir plašas pilnvaras, kas ietver šo

tarifu dažādo aspektu novērtēšanu līdz pat cenas grozīšanai, kas ir piedāvāto tarifu grozīšana. Šīs plašās pilnvaras attiecas arī uz izziņoto operatoru veiktajām izmaksām, piemēram, procentiem par ieguldīto kapitālu un nekustamā īpašuma aktīvu amortizāciju, to aprēķina bāzi, kā arī minēto izmaksu uzskaiti pamatojošiem modeļiem;

- 7) tikai dalībvalstīm tām esošās procesuālās neatkarības ietvaros ir jānosaka, ievērojot tiesiskās aizsardzības līdzvērtības un efektivitātes principu, kompetentā tiesa, strīda raksturs un tādēļ arī tiesas kontroles noteikumi attiecībā uz VPI lēmumiem, ar ko tiek apstiprināti izziņoto operatoru tarifi par neierobežotu piekļuvi to vietējām sakaru līnijām. Šajos apstākļos valsts tiesai ir jānodrošina, ka no Regulas Nr. 2887/2000 izrietošie pienākumi saistībā ar neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai atbilstoši noteikumiem, kas ir saskaņā ar minētās regulas 3. panta 3. punktā minēto tarififikācijas principu, tiek faktiski ievēroti un tas tiek darīts pēc pārskatāmiem, godīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem;

- 8) Regulas Nr. 2887/2000 4. panta 1. punktā kopā ar Padomes 1990. gada 28. jūnija Direktīvas 90/387/EEK par telekomunikāciju pakalpojumu iekšējā tirgus izveidošanu, nodrošinot atvērtā tīkla pieejamību, ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 6. oktobra Direktīva 97/51/EK, 5.a panta 3. punktu ir pieprasīts, lai valsts tiesas interpretē un piemēro iekšējās procesuālās normas, kas reglamentē tiesību iesniegt prasību izmantošanu tādējādi, ka valsts pārvaldes iestādes lēmumu, ar kuru apstiprina tarifus par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai, var pārsūdzēt tiesā ne tikai šāda lēmuma adresāts uzņēmums, bet arī saņēmēji minētās direktīvas izpratnē, kuru tiesības, iespējams, tiks skartas ar šo lēmumu;

- 9) Regula Nr. 2887/2000 ir jāinterpretē tā, ka uzraudzības procedūras laikā par neierobežotas piekļuves vietējai sakaru līnijai tarififikāciju, ko veic VPI atbilstoši minētās regulas 4. pantam, izziņotā operatora pienākums ir iesniegt pierādījumus, ka šie tarifi atbilst tarifu orientācijas uz izmaksām principam. Savukārt dalībvalstīm ir jānosaka pierādīšanas pienākuma sadale starp valsts pārvaldes iestādi, kas ir pieņēmusi lēmumu, ar kuru ir apstiprināti izziņotā operatora tarifi, un saņēmēju, kas apstrīd šo lēmumu. Tāpat dalībvalstu pienākums ir atbilstoši to procesuālajām normām, kā arī ievērojot Kopienas tiesiskās aizsardzības efektivitātes un līdzvērtības principus noteikt šī pierādīšanas pienākuma sadales noteikumus, pārsūdzot tiesā valsts pārvaldes iestādes lēmumu, ar kuru ir apstiprināti izziņotā operatora tarifi par neierobežotu piekļuvi tā vietējo sakaru līnijai.

[Paraksti]